

Dienst

TOERUSTING VAN WERKERS IN DE KERK

THEMA:

Kleur bekennen

De kerk is niet racistisch?!

Migratie als zegen en uitdaging

Bijbellezen in een interculturele groep

Met jongeren in gesprek over racisme

1|2021

Inhoud

INTRODUCTIE **Kleur bekennen** 3
Gienke Boersma

BEZINNING **De kerk is niet racistisch?!** 4
Ruth de Jong

INSPIRATIE **De Bijbel van migranten** 10
Samuel Lee

UIT DE PRAKTIJK **“Ik ben een racist”** 17
Henk Bouma

BIJBELSTUDIE **God aanbidden doen we samen** 20
Janita Geertsema

PERSPECTIEF **We hebben elkaar nodig** 21
Cees Rentier

WERKER IN DE KERK
Van charismatisch naar praktisch missionair 24
Suzanne van Lokhorst

PRAKTIJKVOORBEELDEN **Kleuren in het dorp** 25
Kees van Dusseldorp

COLUMN **Avondmaal in pyjama** 33
Gerben de Wild

AANDACHTSPUNTEN
Bijbellezen in een interculturele groep 34
Anneriet Boonen

DIACONAAL STEUNPUNT 37

WERKVORM **Wees niet kleurenblind** 38
Anko Oussoren

PRAKTIJKCENTRUM 42

KERKRECHT **Kerkenraad: wie, wat, hoe?** 43
Leendert Verheij

GEDICHT **Petje af** 48
Anne Lies Mossel

Foto voorpagina: Verbinding zoeken ondanks verschillende kleur en cultuur

Dienst†

69e jaargang
Nummer 1, 2021

Dienst biedt concrete toerusting en ondersteuning aan ambtsdragers en andere werkers in de kerk, gericht op de dagelijkse praktijk van pastoraat, diaconaat, gemeentelijk functioneren en gemeenteopbouw.

Dienst verschijnt vier keer per jaar.

Redactie

Gienke Boersma-Vreugdenhil
Kees van Dusseldorp,
hoofdredacteur
Anko Oussoren
Derk Jan Poel
Annemarie Roth,
redactiesecretaris
Peter Sinia
Jacqueline van der Ziel-Visser,
eindredacteur

Redactiesecretariaat

Contact opnemen met de redactie kan via de website:
www.blad-dienst.nl.

Administratie

Buijten & Schipperheijn *Motief*
Postbus 22708
1100 DE Amsterdam
020-5241010
abonnement@buijten.nl

Nieuwe abonnementen en adreswijzingen *schriftelijk of per e-mail* aan de administratie doorgeven.
Abonnementsgeld te voldoen na ontvangst van factuur.
Abonnementsprijs: € 13,25 per jaar.
Blokabonnement vanaf 10 ex.: € 8,20 per jaar.

IBAN NL45 INGB 0004 9210 87

© 2021 - uitgave van Buijten & Schipperheijn *Motief*

Basisontwerp: Theresia Koelewijn
Druk: Buijten & Schipperheijn

ISSN 0167-2401

Kleur bekennen

Deze winter las ik het boek *Gastarbeider – Verhalen van hoop op de spoed*, van de inmiddels bekende Nederlander Gor Khatchikyan. In de eerste golf van de coronapandemie was hij te zien op televisie als spoedeisendehulparts. Hij werd een van onze zorghelden. Niet lang geleden was Gor een uitgeprocedeerde Armeense asielzoeker. Nu is hij een geliefd spreker bij BEAM, het jongerenmerk van de Evangelische Omroep. Sta eens even stil bij: gastarbeider, asielzoeker, arts. Wat zijn jóúw eerste gedachten bij deze omschrijvingen?

In dit nummer van *Dienst* verkennen we het thema ‘Kleur bekennen – racisme, andere culturen en de kerk’. Hoe gaan we als christen om met migranten, hoe spreken we over mensen die anders zijn dan wij? Op welke manier speelt de kerk hierin een rol? En is het ook een thema in de Bijbel? Bijna 25 procent van de Nederlandse bevolking heeft een migratieachtergrond, aldus de officiële cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Ongeveer de helft van hen is christen, in ieder geval in naam. Maar het is niet makkelijk voor hen om hun weg te vinden in onze samenleving. Niet als burger en niet als gelovige. Veel migranten, vooral jongeren en de tweede generatie, verliezen hier in Nederland hun geloof. Hoe vaak durven wij voorbij onze gewoonten en uit onze comfortzone te stappen om hun tegemoet te treden? Over de drempel van angst en onwetendheid? Wellicht wacht daar een bijzondere ontmoeting op ons. Elke cultuur heeft iets waar we naar moeten luisteren en wat ons kan verrijken. Ook in ons bijbellezen, zoals Anneriet Boonen in haar bijdrage laat zien.

Gastarbeiders in de oogst

Henk Bouma gaat in op de vraag hoe kerken echt gastvrij kunnen worden voor mensen uit andere culturen. “Ik ben ervan overtuigd dat met horten en stoten en na heel wat tegenvallers en ongelukjes de Nederlandse kerken over tien of twintig jaar veel diverser zullen zijn. Onze steden zijn zó divers dat de kerk wel móét volgen. En bovendien zie ik dat mijn niet-Nederlandse broers en zussen dag en nacht bezig zijn met die schat van het evangelie.”

Ik zie het aan Gor Khatchikyan. Zijn geloof is aanstekelijk. De manier waarop hij in en buiten zijn werk een bringer is van hoop, en getuigt van Jezus, is besmettelijk. Ik hoop dat dit nummer bijdraagt aan meer van dat soort besmettingen. Dat wij als kerk niemand aan de kant laten staan, niemand uitsluiten van het meewerken in Gods koninkrijk. De oogst is groot, bid de eigenaar van de oogst om... gastarbeiders.

Gienke Boersma-Vreugdenhil, coördinator partners en programma's bij Verre Naasten

Gienke Boersma

De kerk is niet racistisch?!

Over discriminatie en de rol van de kerk

‘Uitsluiting of het anders behandelen van mensen op basis van huidskleur of afkomst.’ De definitie van racisme is snel op te stellen. Maar de vraag welke rol de kerk hierin speelt en daarmee de vraag welke rol je er zelf in hebt, die is veel lastiger te beantwoorden... Gespreksleider Derk Jan Poel probeert hier samen met Klaas Harink (Verre Naasten) en Don Ceder (ChristenUnie) en een antwoord op te vinden.

Ruth
de Jong

Don: “We hebben allemaal te maken met beeldvorming en vooroordelen. Laten we niet vergeten dat racisme veel breder is dan het verschil tussen zwart en wit. Hoewel racisme tegen zwarte mensen natuurlijk tot op heden nog diepe wonden slaat en daarom een centrale plek in de discussie heeft. Maar overal waar mensen zichzelf als een groep zien ten opzichte van een andere groep, zal racisme of uitsluiting op de loer liggen. Ik ervaar het bij mezelf ook. Soms heb ik te snel een opvatting over anderen en, misschien onbewust, ben ik geneigd om afwegingen te maken die eigenlijk niet deugen. Vaak zijn die afwegingen afkomstig uit een denkkader dat gebaseerd is op uitsluiting.”

Omgekeerde discriminatie?

Klaas betrapt zichzelf soms op zo’n zelfde houding. Het zit hem dan in die ene blik, of die ene vraag. Dat er ook een omgekeerde vorm van discriminatie bestaat, ervaart hij tijdens zijn jaren in Congo en Suriname. Daar ziet hij dat racisme niet alleen iets is tussen zwarte en witte mensen; het komt voor in allerlei groepen van welke kleur

dan ook. “Omdat Congo een anti-Belgische houding had, was ik blij dat ik een Nederlander was.”

Toch is er volgens Klaas een wezenlijk verschil tussen discriminatie en omgekeerde discriminatie. “Wanneer je niet gelijkwaardig behandeld wordt, maakt het een groot verschil of je in een sterke of juist in een kwetsbare positie zit. Ik had bijvoorbeeld geld, een auto en kon weer vertrekken als ik daar zin in had. Maar wanneer je aan de arme, verkeerde kant staat, komt discriminatie des te harder

aan. De pijn die ik af en toe voel, staat in geen verhouding tot hoe bijvoorbeeld een Afrikaan zich voelt.”

Of er sprake is van omgekeerde discriminatie hangt af van waar je woont en in welke positie je verkeert. Die kan per samenleving anders zijn, waardoor de dynamiek anders is. In welk opzicht dan ook, bij discriminatie gaat het niet per se om zwart of wit. “Het is

Omdat Congo een anti-Belgische houding had, was ik blij dat ik een Nederlander was

Naam: Klaas Harink
Leeftijd: 55 jaar
Afkomst: geboren in Staphorst, blanke Nederlandse ouders
Woont in: Heerde
Werk: directeur van Verre Naasten, hiervoor werkzaam als directeur van VluchtelingenWerk Noord-Nederland, werkte vier jaar in Congo en acht jaar in Suriname
Kerkt bij: Samenwerkingsgemeente GKv/NGK in Heerde

Naam: Don Ceder
Leeftijd: 31 jaar
Afkomst: geboren in Nederland, Ghanees-Afrikaanse ouders
Woont in: Amsterdam
Werk: advocaat en fractievoorzitter van de ChristenUnie in de gemeenteraad van Amsterdam; voor de komende verkiezingen staat hij op plaats vier van de landelijke kieslijst van de ChristenUnie
Kerkt bij: Evangelische Gemeente in Amsterdam

een ‘mensenprobleem’ dat zich afspeelt op het niveau van het hart. Elkaar niet als gelijke zien, overstijgt de huidskleurenkwestie”, aldus Don.

Nederland is geen racistisch land...

Wanneer je kijkt naar de kansen op het gebied van onderwijs, woningmarkt of werkgelegenheid, zou je kunnen stellen dat er in Nederland sprake is van institutioneel racisme. Er bestaat ongelijkheid, daar kun je niet omheen. Toch wil Don Nederland niet als racistisch land bestempelen. Wel vindt hij dat er te vaak racistisch wordt gehandeld en dat er

In Nederland bestaat ongelijkheid, daar kun je niet omheen

aandacht voor deze ongelijkheid moet komen. “Het heeft vaak met vooroordelen te maken en die zijn de mens eigen. Als je daar niet scherp op bent, maak je al snel onderscheid.” Toch vindt Don ook dat racisme een ‘grijs gebied’ kent; kleine ondernemers blijven wat hem betreft vrij in hun keuze wie ze aannemen bij een sollicitatie-procedure. Maar dat leidt soms tot ingewikkelde vragen. “Neem als voorbeeld een Chinese toko in een wijk; daar worden vaak mensen met een Chinese achtergrond aangenomen. Op zichzelf hoeft dat uiteraard geen racisme te zijn. Maar wanneer wordt het weigeren van sollicitanten met een andere achtergrond wel racisme? Dat zijn wat mij betreft interessante vragen.”

Diversiteit is verrijkend

Hoe dan om te gaan met vooroordelen? Dat is nog niet zo gemakkelijk. Ieder mens denkt vanuit zijn eigen blikveld. Daarin zitten altijd blinde vlekken. Het is al een groot pluspunt wanneer je dit erkent bij jezelf en het zou je er zelfs toe kunnen aanzetten om juist iemand met een andere achtergrond, een ander blikveld, bij je kerk of organisatie te betrekken. Je blikveld verruimt zich daardoor, je gaat anders kijken. De diversiteit voegt een extra dimensie toe en is een verrijking.

Klaas: “Ik zie een organisatie als organisme. Kijk naar het Amazonegebied: doordat het zo divers is, is het ontzettend sterk. Vergelijk dat eens met de oliepalimplantage. Het eerste het beste wormpje helpt het hele bos naar z’n mallemoer. Dat diversiteit bedrijven veel kan brengen is mooi, maar het schuurt tegelijkertijd. De wereld is niet volmaakt. Het is dan ook verdraaid moeilijk om met elkaar iets te creëren wanneer je in uitgangspunten en denken zo totaal van elkaar verschilt.”

Ons westerse systeem is zondig

Don geeft aan dat het debat over de noodzaak van diversiteit moeizaam is. Toch vindt hij dat je daarin je verantwoordelijkheid niet mag ontlopen. Mensen zouden zich vertegenwoordigd moeten voelen in alle lagen van de bevolking (diversiteit). De verantwoordelijkheid die ieder mens daarbij heeft, zit volgens Don in het nadenken over wat diversiteit betekent als het bijvoorbeeld gaat om achtergrond, handicaps, regio enzovoorts. Maar... wanneer je niet echt gemotiveerd bent om in een diverse omgeving te werken, zul je sneller afhaken.

Klaas vult aan: “Diversiteit binnen je organisatie is niet makkelijk, maar juist verdraaid lastig. Andere culturen hebben andere gewoontes en praktijken.

Wij denken vaak dat onze manier beter zou zijn; ons westerse systeem heeft ‘gewonnen’. Het westerse denken, kapitalisme, spaar-gedrag en onze opleidingen; het past ons Europeanen als een jas. Over de rug van anderen, dat verdient niet de schoonheidsprijs. Dat ik het systeem doorgrond en dat het desondanks zelfs ‘lekker’ voelt,

.....
Ieder mens denkt
vanuit zijn eigen
blikveld, daarin
zitten altijd blinde
ulekken

.....
Onrecht en
ongelijkheid zijn voor
mij zonden waar ik
vergeving voor wil
vragen

Verbinding
zoeken
ondanks
verschillende
achtergronden

daar schaam ik mij weleens voor. Ik ben er medeverantwoordelijk voor dat dit systeem in stand blijft. Dat het voor andere mensen als een fuik werkt, waarbij mensen gevangen blijven in onrecht en ongelijkheid, dat is voor mij een zonde waar ik vergeving voor wil vragen.”

De kerk draagt extra verantwoordelijkheid

Don mist het geluid van de kerk binnen het debat. “De hedendaagse kerk zou midden in de discussie moeten staan, expliciet antiracistisch moeten zijn. Pak dit proactief op.” Daarbij haalt hij Martin Luther King als voorbeeld aan, die niet alleen als dominee maar ook als burgerrechtenactivist de bevrijdende boodschap van Christus verkondigde. “Als kerk ben je missionair en je uitspreken tegen racisme is bij uitstek een taak voor de kerk. Dat je naast de boodschap naar buiten ook binnen de kerkmuren nieuwe gemeenschappen vormt, ondanks verschillende achtergronden, geeft aan de buitenwereld een belangrijke boodschap af: we kunnen elkaar vinden in Christus!”

Don vraagt de kerk om zich vooral uit te spreken. “Dat een kerk wat betreft een politieke partij neutraal is, is prima. Maar neutraal zijn tegen onrecht vind ik ingewikkelder. Benoem het: wat krom is, is krom. De kerk is het zout der aarde, geroepen om te beïnvloeden. Willen we een relevante hedendaagse kerk zijn, dan zullen we met relevante antwoorden moeten komen op vragen die de moderne mens bezighouden.”

.....
De hedendaagse
kerk zou expliciet
antiracistisch
moeten zijn

Het is bij uitstek een taak voor de kerk om zich uit te spreken tegen racisme

Mis Gods grootheid niet!

Dat niet iedereen zich op zondag thuis zal voelen in een swingende Ghanese kerk, daar kan Klaas zich wel iets bij voorstellen. Dat hoeft voor hem ook niet. “Maar”, zegt Don, “je mag je best eens afvragen waarom jouw kerk zo’n homogene groep is. Komt dit door een kokervisie, is er een blinde vlek? Wanneer je als kerkenraad, of bestuur, jezelf nooit die vraag stelt, je niet openstelt voor andere mensen, dan komen ze ook niet. Daarmee kun je iets missen van Gods grootheid en belemmer je jezelf in het krijgen van een breder beeld van Hem.”

Je mag je best eens afvragen waarom jouw kerk zo’n homogene groep is

Op de vraag hoe je dan die verbinding zoekt binnen kerken, zegt Klaas: “Wij, als Verre Naasten, zouden daar best wat in willen betekenen”. Zijn tip is om elkaar op te zoeken, een ‘missietrip’ te organiseren. Dat kan al door contact te zoeken met een kerk in je eigen woonplaats, die toch zo anders is dan de jouwe. Volgens hem kan dat alleen op basis van gelijkwaardigheid. “Dan kun je”, aldus Don, “werkelijk de kerkelijke barrières doorbreken en daarmee een positieve bijdrage leveren aan een meer gelijkwaardige samenleving.”

Dit gesprek is online gevoerd onder leiding van Derk Jan Poel van het Diaconaal Steunpunt. De tekst is uitgewerkt door Ruth de Jong, freelance fotograaf en tekstschrijver. Zij werkt onder meer voor Verre Naasten en het CBMC (missionaire beweging van en voor ondernemers en zakenmensen in Nederland).

Gebed bij racisme

Vader, vergeef ons, want we weten niet wat we doen of misschien toch een beetje maar niet goed genoeg om heden met elkaar in het paradijs te zijn. Eerder voor elkaar de hel.

Kijk, man, kijk dan toch, dat is je moeder. En jij, vrouw, dat is je zoon, kijk dan toch. Kijk verder dan bloed en bodem, dan huid en haar. Zie de wonden, de pijn

en de dorst. O God, de dorst op deze godverlaten vlakte van zwart en wit, waar tongen zich tot potscherf praten en zielen in stilte barsten van verlangen naar iets van samen,

naar recht en vrede, een grenzeloos land vol kleur, een bodemloos paradijs. Mijn God, mijn God, waarom heb je ons verlaten? Hoe leggen wij ons heden bij elkaar neer? Zie de mens

moederziel alleen en dorstig en moe van alle pijn. Raak toch de wonden aan, Vader, dat wij zachte handen opmerken en onszelf daarin bergen en wenen tot wij elkaar zachte handen worden en alles

is volbracht.

Gerrit Riemer, Kleiklooster

De Bijbel van migranten

Migratie als zegen en uitdaging voor de kerk

Een van de grootste uitdagingen van vandaag is migratie. In 2020 leefden zo'n 272 miljoen mensen buiten hun land van oorsprong. Hoe reageert de kerk op dit belangrijke vraagstuk van immigratie? Grote kerkgenootschappen hebben eigen organisaties voor migratievraagstukken. Maar het zou niet een afgebakend onderwerp moeten zijn. Want migratie is verbonden met het hele leven, zowel van wie migreert als van wie migranten ontvangt. Ik wil niet alleen een theologisch en academisch perspectief op migratie en de kerk bieden, maar vooral ervaringen delen uit mijn leven als voorganger onder de meest kwetsbare groep van migranten in Nederland. Ik hoop dat mijn verhaal jullie zal inspireren.

Samuel Lee

Gevormd door verhalen

Toen ik mijn werk in Amsterdam begon, had ik geen idee van wat mij te wachten stond. Ik las mijn goed voorbereide preken voor op zondag. Saaie preken. Totdat de Filipijnen en Afrikanen verschenen. Ik preekte Jezus Christus, maar de migranten hadden niet alleen geestelijke redding nodig — ook huisvesting, werk, gezondheidszorg en onderwijs. Ik werd uitgedaagd om mijn stijl en strategie aan te passen. De verandering die ik onderging, was een geleidelijke. Ik werd gevormd en verrijkt door de (levensverhalen van) honderden migranten die mijn pad kruisten. Verhalen, onder andere van hen die onrechtvaardig behandeld werden vanwege de kleur van hun huid. Laat mij het verhaal delen van Lorie, een Filipijnse die zonder papieren in Nederland kwam werken zodat ze de medische zorg voor haar

terminaal zieke zoon kon betalen. Uiteindelijk overleed deze zoon. Ze bleef, om geld naar huis te sturen onder meer voor haar andere zoon. Ik vergeet nooit hoe op een dag Lorie haar telefoon opnam en ze op de vloer viel, bitter schreeuwend. Haar tweede zoon was op een basketbalveld door een toevallig passerende bende vermoord. Zou ze teruggaan naar haar thuisland, dan zou ze niet naar Nederland kunnen terugkeren en niet meer in staat zijn de rest van haar familie te voeden. Zou ze blijven dan zou ze haar zoon niet kunnen begraven.

Ik zal de verhalen nooit vergeten. Van mijn Afrikaanse broeder zonder documenten die bij gebrek aan

een fatsoenlijke kamer moest slapen in onze kerk. Van de migrant die zei: "Dominee, ik voel mij als Anne Frank; altijd mijn identiteit verbergen, altijd leven in de angst opgepakt te worden". Van de

Ik preekte Jezus Christus, maar migranten hebben ook huisvesting, werk, gezondheidszorg en onderwijs nodig

Samuel Lee geeft met de Foundation Academy migranten een kans om onderwijs op academisch niveau te volgen

migranten die in een detentiecentrum terechtkwamen en toen er brand uitbrak levend verbrandden.

Door de ogen van migranten

Geïnspireerd door alles wat ik zag en meemaakte, koos ik ervoor om mijn theologie te herzien. Ik begon mijn Bijbel te lezen door de ogen van migranten, op zoek naar wat God zegt over migranten en migratie en mensenrechten. Een nieuwe wereld werd geopend. Ik ontdekte dat migratie een van de centrale thema's van de Bijbel is en de drijvende kracht achter het vervullen van de grote opdracht. Ik was gewend te bidden voor en te reizen naar landen die niet met het evangelie bereikt waren. Nu besepte ik dat ik duizenden uit die landen in Amsterdam met het evangelie kan bereiken. De uitdaging voor de kerk vandaag is een praktische en contextuele theologie van migranten en migratie te ontwikkelen. Die uitdaging ging ik aan in het schrijven van mijn eerste boek over migratie: *Blessed Migrants*.

Een theologie van migratie herkent verhalen van migratie in de Schrift en plaatst die in de context van huidige migratieverhalen. De Schrift is Gods eigen verklaring over migranten en valt in vijf punten samen te vatten:

1. God heeft migranten bijzonder lief;
2. Migrantten mogen niet uitgebuit of onderdrukt worden;
3. God veroordeelt landen die dat wel doen;
4. Migrantten horen gelijke bescherming te genieten;
5. Migrantten horen gelijke verantwoordelijkheid te dragen.

Een boek van migranten

Bij het herlezen door de ogen van migranten, ontdekte ik dat de Bijbel een boek van migranten is. Vol machtige en bemoedigende verhalen voor vandaag, van gelovigen die ooit migrant waren:

Ik ontdekte dat migratie een van de centrale thema's van de Bijbel is

Theologie

Abraham, Jakob, Jozef en zijn broers, Mozes, Naämans slavin, Ruth, Ezra, Nehemia, Ester, Daniël, Jezus, Paulus en de apostelen.

Hun verhalen maken duidelijk dat zij om verschillende redenen en onder verschillende omstandigheden migreerden. Na vader en broer bedrogen te hebben, verkocht als slaaf, een toevlucht zoekend voor droogte en honger, gevlucht na het plegen van een moord, gevangengenomen tijdens een oorlog en tot slavin gemaakt, na het overlijden van de echtgenoot levend in ballingschap. En God zegende de meerderheid van hen. Abraham is een van de weinigen die niet vertrok om economische of politieke redenen, of vanwege milieu-, klimaat- of familieomstandigheden. Alleen hij had de heilige opdracht zijn vaderland te verlaten en te gaan naar de plaats waar God hem leidde. Daarom noem ik Abraham de vader van alle migranten.

Ook Pinksteren was een evenement van migratie. De Heilige Geest werd uitgegoten. Migrant uit Perzië, Arabië, Afrika en de hele regio waren getuige van de geboorte van een kerk, door de Geest geleid, om de volken tot Christus te brengen.

Een beweging van minderheden

Ik ontdekte verder dat de vroege kerk een beweging van minderheden was in een rijk van onderdrukkers. En toch leidde die minderheid velen die in dat rijk tot de meerderheid behoorden tot geloof in Christus. Een patroon dat min of meer herhaald wordt in onze wereld van vandaag. Gelovigen uit voormalige koloniën evangeliseren onder hun voormalige kolonisten. Engelssprekende Afrikanen onder de Britten, Franssprekende Afrikanen onder Fransen en Belgen, Latijns-Amerikanen onder Spanjaarden en Portugezen, Indiërs in Suriname onder Nederlanders, en Koreanen en Filipijnen onder Japanners.

Abraham is de vader van alle migranten

Een stem geven aan migranten zonder stem, is een uitdaging voor de kerk

Theologie

God herinnert de Israëlieten eraan dat zij ooit zelf migranten waren in Egypte. Hij zorgde voor hen en vraagt de Israëlieten toen en de kerk nu hetzelfde te doen. Dat betekent nieuwe uitdagingen voor de kerk in een gemondialiseerde samenleving waar nieuwe vormen van migratie nieuwe zorgen baren en een nieuwe bedreiging van de menselijke waardigheid vormen. Ik identificeer drie uitdagingen: erkenning, evangelisatie en sociale gerechtigheid.

Erkenning na bekering

De kerk begint in ons hart. Voor erkenning van de migrant is verandering van het hart nodig, dat is de eerste stap. Daarom moeten we de Heilige Geest vragen om ons hart aan te raken zodat we de ander liefhebben, begrijpen zonder verborgen vooroordeel. Jezus daagt Nicodemus uit om wedergeboren te worden en direct daarna vertelt Jezus hem dat God de wereld zo liefhad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gaf. Er is een verband tussen wedergeboorte en liefde voor de wereld!

We kunnen conferenties over migratie organiseren, maar als we diep in ons hart vooroordelen koesteren, dan zullen zij geen effect hebben. Ik kan Afrika niet goed dienen als ik diep in mijn hart meen superieur te zijn. Ik kan Azië niet helpen als in mijn hulp geen oprechte interesse, liefde en bewogenheid tot uitdrukking komt. Ik kan de duizenden moslims in onze steden niet werkelijk bereiken als ik angst voor hen en andere vreemdelingen voel. Migrant zijn geen probleem of bedreiging. Ze zijn ons zelfs tot zegen wanneer zij ons uitdagen barmhartigheid en liefde handen en voeten te geven.

Volken bereiken volken

Eeuwenlang was het bereiken van de volken met het evangelie een uitdaging waarvoor de kerk door diepe dalen ging; een getuigenis waarvoor het bloed van martelaren vloeyde. Vandaag zijn wij gezegend met mondialisering, waardoor de wereld een dorp is en onze steden vol zijn met migranten. Die migranten zijn als velden, rijp om geoogst te worden: om het evangelie te horen en mee terug te nemen naar hun thuislanden.

Op Cyprus stichtten we een kerk. De veelal vrouwelijke Filipijnse leden leren Christus kennen, worden door ons vier jaar getraind zodat zij wanneer zij naar een volgend land vertrekken daar het werk van God voortzetten. Recentelijk openden we in Libanon een vergelijkbare gemeenschap. Zelf ben ik een levend voorbeeld van hoe dit werkt: een man uit het Midden-Oosten, door mijn vrouw uit Zuid-Korea naar Christus geleid, die nu het evangelie aan de volken verkondigt.

Een buitenlands dienstmeisje

Aan de andere kant zijn er christelijke migranten die hun gastland met het evangelie willen en kunnen bereiken. Het verhaal van Naämans slavin uit 2 Koningen 5 is een inspirerend voorbeeld. De

God herinnert de Israëlieten eraan dat zij ooit zelf migranten waren in Egypte

Vandaag zijn wij gezegend met mondialisering, waardoor de wereld een dorp is

Aramese of Syrische generaal Naäman was een machtig man, maar leed aan huidvraat. Een Joods meisje dat bij een inval tot slavin gemaakt was, werkte als migrantendienstmeisje voor Naämans vrouw. Toch was het deze eenvoudige buitenlandse huishoudelijke

Net als generaal Naäman lijdt de wereld aan een ziekte die God kan genezen

hulp die als gelovige de oplossing voor haar rijke en machtige baas had. Net als die generaal lijdt de wereld aan een ziekte die God kan genezen. Zo vertellen Filipijnse en andere migranten hun werkgevers hoe Jezus Christus hen kan genezen als zij hun leven aan Hem overgeven.

Voor zulke evangelisatie is goede toerusting nodig. Christelijke migranten, of ze nu al lang of nog maar pas geloven, hebben grote behoefte aan theologisch onderwijs. Onderwijs dat hen helpt Christus en het geloof te interpreteren in hun eigen sociale en culturele context. Om zo de eigen cultuur te herwaarderen, maar ook om een plek te vinden in de cultuur van het gastland. Aan de Foundation Academy Amsterdam helpen we immigranten daarmee.

Helaas zijn het contact en de samenwerking tussen migrantenkerken en autochtone kerken erg beperkt. Ze leven langs elkaar heen, zonder van elkaar te weten hoe ze proberen te overleven. Migrantkerken zijn vaak groot in ledental en activiteit, terwijl veel Nederlandse kerken kleinschalige samenkomsten kennen en teruglopende activiteit. De migrantkerken hebben vaak geen geschikte gebouwen en weinig financiën, terwijl veel Nederlandse kerken prachtige gebouwen hebben, waarvan ze het onderhoud echter niet kunnen betalen. Ik zal niet vergeten hoe mijn werk begon in een lekkende en stinkende parkeergarage. Helaas wilden weinig autochtone kerken hun gebouw delen. En als kerkgebouwen verkocht worden, dan blijken bedrijven of de moslimgemeenschap vaak meer te kunnen betalen dan de doorsnee migrantenkerk.

Opstaan tegen onrecht

Een grote uitdaging voor de kerk is een stem geven aan migranten zonder stem. Het is moeilijk alleen het evangelie te delen wanneer iemands eerste nood lichamelijk of psychisch is. Regelmatig worden migranten verbaal en fysiek misbruikt door uitzendbureaus of werkgevers. Ze worden opgesloten of leven onder slechte omstandigheden. Wat ik tegenkom is verschrikkelijk: zes tot acht mensen in een eenkamerappartement. Ik sprak eens met een schoonmaakster van een rijke werkgever wiens hond zelfs airconditioning had, terwijl zij in een slecht geventileerde kelder sliep. Loon wordt niet betaald. Migrant worden opgezaagd met schulden en tot exorbitante aflossing gedwongen. Door slechte werkomstandigheden overlijden veel migranten bij hun werk. Velen plegen uit wanhoop zelfmoord. Angst voor de vreemdelingendienst vervult veel migranten wanneer de deurbel klinkt. Ik ben er meer dan eens getuige van geweest hoe bij arrestatie en deportatie migranten als crimineel worden behandeld. Op de vlucht voor de vreemdelingenpolitie springen migranten meer dan eens uit het raam.

Migrantkerken en autochtone kerken leven langs elkaar heen

Samuel Lee:
"Geen mens
is illegaal, hij
of zij beschikt
hooguit niet
over de juiste
documenten"

Een huishoudster raakte zwanger door haar werkgever. Die stuurde haar weg, terwijl ze geen plek had om heen te gaan. Omdat ze niet over de juiste documenten beschikte, benaderde ze kerken toen de bevalling naderde. Bij de ene moest ze eerst lid worden, een andere kon niets anders bieden dan gebed. Bij een volgende moest ze eerst schuld belijden, terwijl ze volgens nog een andere bevrijd moest worden van kwade geesten. Beschamend en onacceptabel! Tegen de tijd dat haar vliezen braken, klopte ze aan bij onze kerk en vond eindelijk de hulp die ze nodig had.

Er is zo veel onrecht, sociale en economische ongelijkheid. Er is zo veel menselijk lijden, armoede en ziekte. Het is de plicht van de kerk dat lijden te verlichten en op te staan tegen dat onrecht. Het is de uitdaging om daarbij vernieuwende manieren te ontwikkelen om ook migranten in nood te helpen. Zoals een bevriende pastor slachtoffers van mensenhandel redt uit de handen van criminelen. Zoals onze Foundation Academy doet door gratis scholing voor vluchtelingen aan te bieden. En daarmee nieuwe hoop en kracht. Een echte christen is begaan met de arme, de onderdrukte, de weduwe, de wees én de vreemdeling. Dat is onze uitdaging.

Er is zo veel onrecht, ongelijkheid, menselijk lijden, armoede en ziekte

Dit artikel is een ingekorte vertaling van een lezing op een conferentie in Singapore. Dr. Samuel C. Lee is voorganger van de Jesus Christ Foundation Church in Amsterdam Zuidoost. Hij is directeur van Center for Theology of Migration van SKIN (Samen Kerk in Nederland) aan de Vrije Universiteit, Faculteit Religie en Migratie. Hij is ook de oprichter van de Foundation Academy of Amsterdam die migranten een kans geeft om onderwijs op academisch niveau te volgen. In 2019 was hij Theoloog des vaderlands. Zijn boek De Bijbel in de Bijlmer – 1 miljoen migrantenchristenen in Nederland is uitgegeven door het Nederlands Bijbelgenootschap.

The Ministry of Race Relations

De Christian Reformed Church in North America (CRCNA of CRC) onderhoudt al jaren een warme zusterkerkrelatie met de NGK. Het is de hoop en verwachting dat die relatie voortgezet wordt na het samengaan van de NGK en GKv. De van oorsprong Nederlandse immigrantenkerk heeft in de loop van haar bestaan met vallen en opstaan stappen gezet op het gebied van rassenrelaties en multi-etnisch kerk-zijn. Onderdeel van het dienstencentrum van de CRC is een speciale afdeling gericht op rassenrelaties: *The Ministry of Race Relations*. Zij ontwikkelt programma's die het kerkverband, de kerkelijke gemeentes en de leden helpen om de oorzaken en gevolgen van racisme weg te nemen, binnen de gemeenschap van gelovigen en wereldwijd.

Een bijbelse en theologische doordenking is te vinden in het synoderapport *God's Diverse and Unified Family* (dat, veelzeggend, in het Engels, Spaans en Koreaans is te lezen). Als kerkverband spreekt de CRC zich ook uit over maatschappelijke kwesties, zoals in de verklaring bij de dood van George Floyd, Ahmaud Arbery en Breonna Taylor. Daarbij probeert het Amerikaans-Canadese kerkverband zich hard te maken voor sociale gerechtigheid, zonder partij te kiezen.

Het team van Race Relations ontwikkelt onder meer workshops, evenementen en materialen. Zo zijn er materialen gericht op de eredienst en op het vieren van een All Nations Heritage Sunday of Race Relations Sunday. Via de website kunnen gemeenteleden en predikanten zich verder verdiepen in alles wat met rassenrelaties te maken heeft. Een opvallend element is de investering in multi-etnisch leiderschap voor de CRC in de vorm van bijvoorbeeld studiefondsen. Dat multi-etnische leiderschap is niet alleen een toekomstdroom, maar heeft in de afgelopen jaren al langzaam maar meer en meer kleur aan de CRC gegeven.

Wie Engels, Spaans of Koreaans spreekt, kan zijn of haar voordeel doen met de vele materialen die deze zusterkerk heeft ontwikkeld: crcna.org/race.

“Ik ben een racist”

Leren van de diversiteit van Huis van Vrede

Ik geloof niet in zwarte kerken of Iraanse of Chinese kerken. Natuurlijk is het fijn om kerk te zijn in je eigen taal of met mensen van je eigen cultuur. Maar in Nederland zijn groepen met een eigen culturele achtergrond, zoals Eritreeërs, Afghanen of Indonesiërs, altijd op weg naar meer en meer ‘verkazen’. Je ziet vaak dat tieners en jongvolwassenen het eerste afhaken bij een kerk die blijft vasthouden aan de cultuur en de taal van hun ouders. Ze zeggen: “Jullie praten alleen maar over het oude land, eten het oude eten, praten over de oude politiek in de oude taal; wij begrijpen jullie niet, we willen naar een kerk waar ook Nederlanders zijn”.

Voorbeelden in ons eigen land en daarbuiten maken duidelijk dat veel etnische kerken vroeg of laat met uitsterven worden bedreigd. Maar belangrijker nog is dat ‘kerk-zijn in hokjes’ het heel moeilijk maakt voor de etnische groepen waarvan maar heel weinig mensen geloven, bijvoorbeeld Turkse en Marokkaanse Nederlanders. Zij zijn gebaat bij een kerk waarin alle groepen goed mixen. In Huis van Vrede, de kerk waar ik bij hoor, zijn zoveel verschillende etnische groepen dat de enkele Turkse en Marokkaanse Nederlanders zich er ook thuis voelen; ze horen bij de diversiteit.

Henk Bouma

Je kunt niet om cultuurverschillen heen

Maar ook in Huis van Vrede zijn we racistisch. De Bijbel leert ons de ander belangrijker dan jezelf te vinden (Fil. 2:3). Racisme is je eigen cultuur juist boven die van de ander zetten. Tieners om mij heen gebruiken het nog sterker: racisme is jezelf boven de ander zetten. Ik merk het bij mezelf aan kleine dingen. Ik vind mijn eigen kerstversieringen toch mooier, ik vind het beter als een verhaal op zondag kort is en er een duidelijk punt gemaakt wordt en ik kijk neer op Facebookprofielfoto's met dure auto's heel duidelijk in beeld. Ik ben een racist. Dat racisme wordt heel duidelijk zichtbaar in een diverse kerk zoals Huis van Vrede. Je kunt niet om de cultuurverschillen heen. Je wordt telkens weer met je eigen racisme geconfronteerd, doordat je altijd samen met mensen van een andere cultuur eet, bidt en leeft.

Veel etnische kerken worden vroeg of laat met uitsterven bedreigd

De enige manier om de kerk echt gastvrij te maken voor mensen van andere culturen, is als er niet alleen mensen zoals ik in de leiding zitten. Iemand anders moet de kerstversieringen kopen en ophangen,

Samen geloven

Iemand anders moet de kerstversieringen kopen en ophangen

verschillende mensen moeten het verhaal vertellen op zondag en de Facebookpagina bijhouden. Dat is moeilijk. Goed, we hebben al wel wat bereikt. We hebben leiders van verschillende culturele achtergronden en dat zal in de komende jaren alleen maar toenemen. Toch blijven we in Huis van Vrede divers leiderschap moeilijk vinden. Veel van de Iraanse en Afghaanse broers en zussen geloven nog niet zo lang of spreken nog niet zo goed Nederlands. Maar het komt ook voor dat leiderschap bemoeilijkt wordt doordat we hen die het verhaal op zondag doen selecteren op een westerse vertelstijl.

Met horten en stoten

Ik ben ervan overtuigd dat met horten en stoten en na heel wat tegenvallers en ongelukjes de Nederlandse kerken over tien of twintig jaar veel diverser zullen zijn, ook in hun leiderschap. Hoe ik dat weet? Ten eerste zijn onze steden zó divers dat de kerk wel móét volgen. Als de kerk alleen iets zou blijven van mensen die het geloof hebben meegekregen in hun opvoeding, dan is de verspreiding van het evangelie geen wonder maar een sociologisch verklaarbaar fenomeen. Maar ik zie het hier gebeuren: het evangelie van Jezus Christus is gewoon te mooi om niet opgepakt te worden.

Onze steden zijn zó divers dat de kerk wel móét volgen

Ten tweede zie ik dat ook mijn niet-Nederlandse broers en zussen dag en nacht bezig zijn met de schat van het evangelie. Het goede nieuws is aanstekelijk en daarom groeit hun aantal in de kerk. Daarnaast werken ze ook nog eens hard om dat leiderschap op zich te nemen. Bijvoorbeeld vijf broers en zussen van Huis van Vrede met een niet-Nederlandse moslimachtergrond zijn bezig met de Filippus Evangelisten Opleiding. Een aantal van hen staat te popelen om op het preekrooster te komen. Als ze dan gaan preken, worden de verhalen anders, en begrijpelijker voor mensen met dezelfde culturele achtergrond. Voor mij is dat een oefening om in alle bescheidenheid de ander belangrijker dan mezelf te achten...

Het mes snijdt aan twee kanten

Er moeten nog stappen gezet worden. Het mes snijdt aan twee kanten. Ik heb voorbeelden gegeven van mijn eigen culturele vooringenomenheid. Ik kan je ook voorbeelden geven van die vooringenomenheid bij andere etnische groepen. Te vaak komt de analyse die ik nu doe alleen van de Nederlandse kant, verdiepen nieuwkomers zich maar nauwelijks in de psychologie van de Nederlandse cultuur. Er wordt gedaan alsof Nederlanders alleen maar stampot eten, terwijl klassiekers als kroket, rijsttafel, krentjebrij en kapsalon worden vergeten. Nieuwkomers, doe je best om de Nederlandse cultuur door en door te leren kennen en ervan te houden. Wijs de cultuur niet af aan de hand van de stereotypen die je leert bij de inburgeringscursus.

Alsof Nederlanders alleen maar stampot eten

Samen geloven

Henk Bouma:
"De Geest
maakt het
mogelijk
dat ook in
Nederland
een gastvrije,
kleurrijke kerk
ontstaat"

We merken ook dat nieuwe leiders soms afhaken omdat ze enorm veel kritiek ontvangen van hun groepsgenoten. Het is makkelijk om te oordelen als je zelf geen verantwoordelijkheid neemt. Onze tactiek om hiermee om te gaan, is dat mensen vaak eerst een tijd informeel leider zijn voordat ze ook die naam krijgen.

Het nieuwe normaal

De kerk is zeker weten de meest diverse groepering in de wereld. Het Nederlandse stukje zal daar niet bij achterblijven. Dat komt door Jezus. Toen Hij mens werd, bewees God dat culturele aanpassing het nieuwe normaal is. Het evangelie van de menswording van Jezus betekent dat een cultureel diverse kerk de norm is. Ik preek vaak in kerken waar 99 procent van de mensen etnisch Nederlands is. Dat is niet normaal en dat zal vroeg of laat verdwijnen. De Geest maakt het mogelijk dat ook in Nederland een gastvrije, kleurrijke kerk ontstaat, waar mensen gaan geloven in Jezus Christus.

De kerk is de meest diverse groepering in de wereld

Henk Bouma is een van de oudsten van Huis van Vrede, een buurthuis en kerkfamilie met leden van veel verschillende achtergronden op Kanaleneiland in Utrecht.

God aanbidden doen we samen

“Uit alle landen en volken, van elke stam en taal” (Op. 7:9)

Openbaring geeft een prachtig inkijkje in de hemel en de eredienst daar. Johannes beschrijft wat hij ziet: “een onafzienbare menigte, die niet te tellen was, uit alle landen en volken, van elke stam en taal”. In het wit gekleed staan mensen voor Gods troon en aanbidden Hem. Samen geven ze God de eer voor hun redding.

Dit visioen van Johannes is een van de teksten die de wereldzending inspireren. Het is de vervulling van de belofte aan Abraham dat alle volken gezegend zullen worden. De vervulling van de grote opdracht uit Matteüs 28 dat alle volken discipelen van Jezus moeten worden. Dit is ook het doel van de kerk: Gods goede nieuws verkondigen aan alle volken, in alle landen, aan elke stam en in elke taal. Totdat iedereen God kan aanbidden en eren. Daarom gaan christenen naar afgelegen gebieden om de Bijbel te vertalen in nog ongeschreven talen. Daarom gaan christenen naar gebieden waar de mensen nog niet gehoord hebben van Gods goede nieuws.

Janita
Geertsema

Wereldzending

In de zendingsgeschiedenis had eerst Europa een grote rol. Daarna werd Noord-Amerika een drijvende kracht achter de wereldzending. Tegenwoordig zijn de kerken uit het mondiale zuiden up and coming. Zending gaat van overal naar elke plaats. De hele wereldwijde kerk doet mee. Elk land is zendingsveld. Als we streven naar de vervulling van het visioen van Johannes moeten we dat doen op Gods manier: door elkaar te dienen en de minste te willen zijn (Mar. 10:42-45), zonder geldingsdrang en eigenwaan de ander hoger achten dan onszelf (Fil. 2:1-4). Als zendeling uit een dominant werelddeel die zichzelf nog regelmatig als superieur presenteert, moet ik heel bewust ruimte geven aan mijn collega's uit minder gewaardeerde werelddelen.

Universele kerk

Het is essentieel te beseffen dat we allemaal deel uitmaken van de universele kerk. We zijn allemaal deel van het lichaam van Christus. Christus is voor iedereen gestorven, dat hadden we allemaal nodig. De opdracht van God om alle volken tot discipelen te maken geldt voor elke kerk, elk volk, elke christen evenzeer.

Vanuit deze visie is de verscheidenheid aan stammen, talen en culturen een uitdrukking van Gods grootheid als Schepper. God aanbidden doen we samen in onze diversiteit en door onze diversiteit.

Janita Geertsema werkt sinds 2009 als zendeling in Bolivia en geeft les aan het Theologisch Seminar in Sucre.

We hebben elkaar nodig

Moslimmigranten en de toekomst van de kerk

In de afgelopen twintig jaar zijn de GKv en NGK, meer dan andere kerken in ons land, betrokken geraakt bij missionair werk onder migranten en vluchtelingen met een moslimachtergrond. Honderden moslims werden gedoopt. Een deel van hen werd lid van een aparte missionaire groep of kerkplanting die hiervoor was gestart, anderen werden lid van een traditionele gemeente. De uitdaging voor de komende jaren is hoe deze betrokkenheid op moslims iets wordt wat bij het DNA van de kerken gaat horen. Anders missen we iets wat we juist nodig hebben voor de toekomst.

De toetreding van moslimmigranten tot de christelijke gemeente wordt door veel gemeenteleden als heel waardevol gezien. Een ingrijpende omkeer in het leven van mensen die daar veel voor opofferen, raakt ons als westerse christenen. Misschien dat het je pas dan opvalt hoe vanzelfsprekend het Nieuwe Testament ervan uitgaat dat je te maken krijgt met verachting en discriminatie, zelfs vanuit je eigen familie, wanneer je Jezus gaat volgen. Die ervaring kan waardevol zijn nu we merken dat er in onze samenleving steeds minder begrip en waardering is voor kerken en christenen. Het is hierbij belangrijk dat we onze broeders en zusters die vanuit de islam tot geloof komen niet op een voetstuk gaan zetten, of gaan proberen om al hun problemen te compenseren. Stel je voor: twee Afghaanse broers vluchten naar ons land. De een mag blijven op grond van zijn doop omdat een kerk zich voor hem inzet, zijn broer laat zich niet dopen en moet terug. Het is de vraag of dat goed past bij de navolging van Jezus. Het is legitiem om als kerk kwetsbare mensen te steunen, maar de uitdaging is om echt naast hen te staan. Om samen te ontdekken hoe we op een uitdagende manier trouw aan Jezus kunnen zijn, ook als dat verzet oplevert of risico's met zich meebrengt.

Nieuw perspectief

Het is belangrijk dat we moslims die christen worden niet alleen maar inschakelen voor missionair werk binnen de eigen gemeenschap, maar ook breder betrekken bij het werk van de kerk. In een tijd waarin velen bitter zijn over de christelijke traditie (en die soms daarom verlaten), doorbreken christelijke migranten dit patroon. Deze migranten hebben het voordeel dat hun uiterlijk en achtergrond niet de associaties oproepen van de Nederlandse christelijke traditie.

Cees
Rentier

.....
**De uitdaging om
als kerk echt naast
kwetsbare mensen
te staan**

Missionair werk

Als evangelist een brug slaan van de kerk naar de moslim-gemeenschap

Hun authentieke blijdschap en enthousiasme over Jezus hebben wij nodig

Het is onze ervaring dat christenen met een moslimachtergrond zowel buitenstaanders als gemeentelieden kunnen helpen om vanuit een nieuw perspectief naar het evangelie te luisteren. Hun authentieke blijdschap en enthousiasme over wat zij vonden in Jezus hebben wij nodig als kerk. Daarom is het belangrijk dat zij worden ingeschakeld bij jeugdwerk, pastoraat en diaconaat, en dat de kerk ook theologen opleidt en aanstelt die een migratieachtergrond hebben.

Een breder perspectief helpt ook bij onze theologische bezinning. Westerse christenen leggen bij de uitleg van de Bijbel veel nadruk op de politieke consequenties van Jezus' oproep om vijanden lief te hebben en op de zorg voor het milieu als Gods schepping. Oosterse christenen leggen meer nadruk op gastvrijheid en eerbaarheid (zeker ook op het gebied van de seksuele ethiek) op een manier die voor ons nieuw is. We hebben elkaar nodig om tot een evenwichtige interpretatie van het evangelie te komen.

Kerkelijke apartheid?

Er zijn mensen die aparte samenkomsten, kerkplantingen en pioniersplekken voor migranten maar niets vinden. Zo'n vorm van 'kerkelijke apartheid' is volgens hen slecht voor de integratie van migranten. Maar ook voor de traditionele gemeentes, die komen op nog grotere afstand te staan en raken ook nog eens actieve gemeentelieden kwijt. In die argumentatie ga ik niet mee. Gastvrijheid van traditionele kerken naar (moslim) migranten is inderdaad heel belangrijk. Maar de mogelijkheden om in één dienst aan allerlei verschillende talen en culturen tegelijk voldoende

Aan allerlei verschillende talen en culturen voldoende aandacht geven

Missionair werk

aandacht te geven, zijn beperkt. Die aandacht is nodig, want voor de eerste twee generaties migranten blijft de geloofstaal de taal van het land waar ze vandaan kwamen. En bij sommige groepen is dat in de vierde generatie nog het geval. In die taal zullen ze het evangelie moeten ontdekken en verbinden met hun hoofd, hart en handen.

In steden met veel migranten is het daarom heel verstandig om nu te (blijven) investeren in het aanstellen van evangelisten met een moslimachtergrond. Om te investeren in samenkomsten die heel specifiek met een bepaalde religieuze en culturele groep rekening houden en te zorgen voor een geschikt gebouw met mogelijkheden voor groei. De openheid voor het christelijk geloof die er onder deze groepen nu is, kan over tien jaar een stuk kleiner zijn.

Voor apartheid hoeven we niet zo bang te zijn. Wanneer nieuwe pioniersplekken en kerkplantingen een goede mix zijn van Nederlanders en andere culturele groepen en wanneer zij binnen een classis of regio goed contact houden met andere kerken, dan zullen ze op de langere termijn waarschijnlijk meer naar elkaar toegroeien. Kerken zullen dan steeds minder etnisch geprofileerd zijn, maar wel een eigen identiteit houden en dat is missionair juist sterk.

Cees Rentier is sinds 1994 predikant-directeur van Evangelie & Moslims. Deze interkerkelijke stichting stimuleert en ondersteunt christenen om aan moslims in ons land in woord en daad te laten zien wie Jezus is. Evangelie & Moslims helpt kerken bij missionair werk en ondersteunt hen die tot geloof komen om Jezus te volgen (evangelie-moslims.nl).

Samen eten is voor gelovigen in de oosterse cultuur vanzelfsprekend

Van charismatisch naar praktisch missionair

Een aantal jaren geleden werd me gevraagd om missionair ouderling te worden. Op dat moment was mijn geloof vooral 'charismatisch'. Ik dacht: "Als we maar bidden, geestelijke strijd voeren en profeteren, dan komen mensen vanzelf wel naar de kerk". Dus nadenken over missionair-zijn, dat zat niet direct in mijn systeem. Wat ik toen nog niet wist, was dat deze periode van mijn ouderlingschap een belangrijke fase in mijn geloofsontwikkeling zou worden.

Het is natuurlijk ingewikkeld om te achterhalen of het ouderling-schap mijn geloof heeft veranderd. Of dat mijn geloof toch al toe was aan een nieuwe impuls. Hoe dan ook is die periode een omslagpunt geweest naar een veel meer praktische geloofsinvulling. En dat had natuurlijk wel – al dan niet toevallig – alles te maken met mijn opdracht als missionair ouderling. Toen ik voor deze taak gevraagd werd, moest ik daar echt even over nadenken. Het leek me een pittige opdracht. Op dat moment was het missionaire taakveld omgeven met conflicten en worstelingen. Het is natuurlijk ook lastig om een gemeente mee te krijgen in een missionair proces. Het is veel makkelijker en veiliger om over interne zaken te praten. Missionair-zijn vergt moed en is soms problematisch in een gevestigde kerk.

Keizer Julianus, een van de laatste Romeinse keizers die christenen vervolgde, zei iets wat hierop neerkomt: "Het christendom is niet te stoppen, want christenen zijn zo vrijgevig". Dat raakt me. Er zijn voor je medemens, tegen de klippen op, dat is misschien wel het meest missionair. Missionair-zijn wordt al snel uitgelegd als 'woorden gebruiken' om iets van God te laten zien. Mensen zijn geneigd met een te denken dat anderen daar beter in zijn. Maar als je het praktisch maakt, dan merk je dat mensen eerder bereid zijn om mee te doen. Voor mij persoonlijk werkt dat ook zo. Het is prettig om concreet vorm te kunnen geven aan wat je gelooft. Om je talenten te kunnen inzetten voor je medemens. Bij mij is dat bijvoorbeeld koken. Zo ben ik betrokken geraakt bij het 'open maaltijd'-project, samen met de nabijgelegen baptistengemeente, waar mensen uit de buurt voor een klein bedrag iedere maand met elkaar kunnen eten.

Roel van der Heiden (44), NGK de Proosdij in Ede.

Op welke manier heeft je werk in de kerk jouw geloof/leven/kijk op de kerk veranderd? Wil je daarover vertellen, meld je dan aan voor deze nieuwe rubriek bij suanlokhurst@hotmail.com.

Kleuren in het dorp

Voor elkaar zorgen, samen geloven en meer ontdekken van God

Hoe zit het eigenlijk met de dorpskerken, als het gaat over de aanwezigheid van andere culturen? Dat diversiteit in steden een belangrijk thema is, zal duidelijk zijn. Maar ook in dorpen wonen mensen uit andere landen. Soms tijdelijk als asielzoeker, soms als nieuwe inwoner. Onder hen zijn gelovigen, soms als christen hierheen gekomen, soms hier tot bekering gekomen. Hoe gaan plaatselijke kerken met hen om? We vroegen vier kerken naar de kerkelijke integratie van christenen uit andere culturen. Wat gebeurt er in de praktijk? Wat voor effect heeft dat op de gemeente? Hoe ervaren christenen uit andere culturen dit?

Twee asielzoekerscentra nabij Mussel

In de nabijheid van de GKv en de CGK te Mussel (Oost-Groningen) zijn de asielzoekerscentra (azc's) in Musselkanaal en Ter Apel. De kerken werken nauw samen bij het werk onder de asielzoekers. Regelmatig krijgt men bericht van een zusterkerk dat een van hun contacten naar een van beide centra is overgeplaatst. Inmiddels zijn de contacten tussen de kerken en de bewoners zo gegroeid, dat asielzoekers ook elkaar attenderen op de aanwezigheid en betrokkenheid van de kerken.

Praktische ondersteuning

Vanuit de kerken worden christenasielzoekers bezocht en ondersteund. Deze ondersteuning is soms heel praktisch van aard, bijvoorbeeld het regelen van een fiets of kleding, het vervoer naar de rechtbank of het doen van boodschappen. Gemeenteleden zijn actief geweest bij taallessen en zijn aanwezig als er een open dag is in een azc. Alle gezinnen krijgen jaarlijks rond kerst een kerstpakket, een spelletje of praktische dingen. Bij persoonlijke bezoeken wordt vaak uit de Bijbel gelezen en gebeden. Voor coronatijd werd via beide kerken bijbelstudie gegeven in een gebouw van de protestantse kerk in Ter Apel. Momenteel gebeurt dit online door de Pakistaanse evangelist Gul Kahn van de CGK. Zo'n zes tot tien asielzoekers doen hieraan mee.

Het meest zichtbaar is de aanwezigheid van asielzoekers in de kerkdiensten. Elke zondag rijden drie auto's heen en weer om hen te halen en te brengen. Een Bijbel in de eigen taal wordt geregeld, de preek wordt vertaald, meertalige elementen krijgen een plek in de dienst. Op dit moment wordt elke preek via

Kees van Dusseldorp

.....
Veel kerkleden
dragen een steentje
bij, al ervaren
sommigen een
drempel vanwege
de taal

Kerkelijke integratie

Google Translate vertaald in het Armeens, Russisch en Engels, en naar de desbetreffende personen verzonden of gebracht. In de afgelopen jaren zijn in de CGK en soms ook in de GKv regelmatig asielzoekers gedoopt, omdat ze tot geloof waren gekomen. Dat zijn feestelijke diensten voor de hele gemeente.

Milder kijken naar anderen

“Ik merk niet dat er in de gemeente weerstanden tegen asielzoekers zijn”, vertelt Okko Dijkstra, coördinator van het asielzoekerswerk vanuit de GKv. “Er zijn veel kerkleden die een steentje bijdragen, ook

al ervaren sommigen een drempel vanwege de taal. Ze zijn meestal zonder moeite te vragen voor praktische zaken als boodschappen doen of autorijden. Ik merk dat kerkleden zich door deze contacten meer bewust worden van onze eigen gewoonten. Daardoor worden ze milder in het kijken naar anderen.” Asielzoekers houden er wel rekening mee dat het in het kerkelijk leven in Nederland anders toegaat dan in hun eigen land. Zo vinden Afrikaanse mensen de kerkdiensten vaak wat stijfjes en missen Armeniërs

de afbeeldingen, rituelen en gewaden. Maar ze zijn blij met de aandacht en de plaats die ze krijgen in de kerk.

Asielzoekers blijven vaak maar kort in Ter Apel. Daardoor zijn ze niet actief als jeugdleider of ambtsdrager. Ook de taal is hiervoor een belemmering. “We vragen asielzoekers soms om hun verhaal te vertellen op een voorlichtingsavond over het asielzoekerswerk. Dat is heel mooi om te doen en het verrijkt ons geloof en onze gemeenschap. Het is zo mooi om bij pasbekeerde christenen honger naar Gods Woord te zien!” Dijkstra onderstreept hoe belangrijk het is dat gegevens van asielzoekers worden doorgegeven als ze naar een andere locatie gaan.

‘Salaam’-project in Bunschoten

De aandacht voor christenmigranten in de GKv van Bunschoten-Oost is ontstaan door een aantal preken over evangelisatie onder moslims. Ze hebben geleid tot het ‘Salaam’-project: een maandelijkse bijeenkomst voor (moslim-)migranten in het dorp, met een maaltijd en een overdenking vanuit de Bijbel. Naast gemeenteleden werken christenen uit Syrië en Irak mee aan de organisatie en de vertaling. Vanuit de contacten wordt waar mogelijk hulp gegeven

bij taallessen, werk en andere dagelijkse zaken. Ook is vanuit de groep een Alpha-cursus van start gegaan.

Geen echte integratie

Vanuit de kerk is een kleine groep gemeenteleden hierin actief, maar er treedt geen echte integratie op van christenen uit verschillende culturen. “De christenen uit het Midden-Oosten zijn orthodox of katholiek en willen graag hun eigen traditie en bijeenkomsten vasthouden”, vertelt Jan Koelewijn, lid van de Salaam-werkgroep. “Ze helpen wel mee met het project en de ontmoetingen, maar heb-

Het is zo mooi om bij pasbekeerde christenen honger naar Gods Woord te zien

De meerderheid van de gemeenteleden is er niet echt mee bezig

Kerkelijke integratie

Sia Mannah Kabuta, een jonge vrouw uit Sierra Leone, is vorig jaar gedoopt in de GKv te Mussel, met ds. W.C. van Slooten (CGK) als voorganger.

ben weinig contact met andere gemeenteleden.” Ook in de kerk is de meerderheid van de gemeenteleden er niet echt mee bezig. Ze staan wel positief tegenover het project, maar beschouwen het meer als een initiatief van een aantal kerkleden, dan als een actie vanuit de kerk.

Ooit was er een plan om ‘Salaam’ te verbreden naar alle kerken in het dorp. De hoop was dat dit project misschien ook wat meer eenheid tussen de kerken zou brengen. Dat is helaas niet gelukt. Het lijkt erop dat veel gemeenteleden meer bezig zijn met wat er in de kerk gebeurt, dan met wat er door de kerk gedaan kan worden.

Zulke contacten gun ik iedereen

“Ik merk zelf dat het contact met migranten mijn geloof erg heeft verrijkt”, aldus Koelewijn. “Ik spreek opener over het christelijk geloof en ben hierover ook in gesprek met moslims. Zulke contacten gun ik iedereen.” Het moet een bewuste keuze zijn om je als gemeente in te leven in de achtergrond en situatie van de migranten die in je dorp komen wonen. “Er is veel onbekendheid over en weer. Zo kreeg een christenmigrant in de kerk een keer de vraag waarom zij geen hoofddoek droeg.” Juist in een dorp is het gemak-

kelijk om contact te maken met migranten. “Zoek hen op en praat met hen. Ze wonen in je straat of in je buurt! Zo geef je handen en voeten aan de grote opdracht van de Heer Jezus. En het verrijkt ook nog eens je eigen geloof.”

Juist in een dorp is het gemakkelijk om contact te maken met migranten

Vijftien procent asielzoekers in GKv Noardburgum

De GKv Noardburgum heeft al een aantal keren het landelijke nieuws gehaald met hun protesten tegen de gevangenneming van gezinnen met jonge kinderen. In Burgum is een opvangcentrum waar uitgeprocedeerde gezinnen wachten op uitzetting. De betrokkenheid van gemeenteleden is groot, omdat er hechte banden zijn gegroeid. In de loop van de jaren zijn meer dan 120 asielzoekers in de kerk gedoopt. Inmiddels bestaat de gemeente voor zo'n vijftien procent uit asielzoekers. Meerdere kerken weten de GKv Noardburgum te vinden als ze advies nodig hebben over begeleiding van asielzoekers.

Een maandelijkse bijeenkomst voor migranten in Bunschoten, met een maaltijd en een overdenking vanuit de Bijbel

Het veelkleurige logo van de Immanuelkerk in Noardburgum

Het is ooit begonnen met een Arabische kerkdienst in Leeuwarden. Aanwezige asielzoekers uit Burgum vroegen om Arabischtalige bijbelstudies. Met de hulp van een Arabische evangelist heeft een aantal gemeenteleden dit opgepakt. De bijbelstudies worden in het kerkgebouw gegeven. Voor de kinderen van asielzoekers werd – voor coronatijd – op zondagmiddag een bijbelklas georganiseerd. In de loop van de jaren zijn er veel activiteiten bijgekomen: vervoer van kinderen naar de gereformeerde basisschool, allerlei spullen regelen, Nederlandse taalles geven (ook in het kerkgebouw).

Een kleine groep is actief

Vanuit de kerk is het een kleine groep die hierin actief is. In het verleden uitten andere gemeenteleden soms jaloersheid op de aandacht en tijd die asielzoekers kregen. Die weerstand is gelukkig afgenomen. Binnen de werkgroep zijn ook weleens botsingen. “Toch houden we elkaar erbij vanuit de overtuiging dat we goed werk doen. De duivel zal altijd tegenwerken als mensen uit zijn macht worden bevrijd”, zegt ds. Marco Buitenhuis, die veel contacten heeft met asielzoekers. Veel asielzoekers bezoeken de kerkdiensten. Niet iedereen in de gemeente voelt zich vrij om contact met hen te leggen. Het taalprobleem werkt daarin wederzijds belemmerend.

Kerkelijk leven verandert

“De aanwezigheid van mensen uit andere culturen maakt duidelijk dat de kerk van Christus veel groter is dan het stukje dat wij ‘onze kerk’ noemen. Daarbij proeven we soms iets van het lijden van de kerk in deze wereld.” De ontmoetingen hebben volgens de dominee ook het kerkelijk leven veranderd: het avondmaal is opener en gemoedelijker geworden, wijkmaaltijden verspreiden een andere geur, persoonlijke ontmoetingen worden uitbundiger, catechisaties zijn multicultureler, diaconale hulp is minder intern gericht.

Hoewel veel asielzoekers bij de gemeente horen, blijven ze ‘gasten’. Ze zijn er tijdelijk en blijven niet lang genoeg voor een volwaardige functie in het gemeentelven. Bij vertrek naar een andere plaats zoekt Noardburgum altijd contact met de zusterkerk waar de asielzoekers terechtkomen. Het werk is niet ingewikkeld, vindt Buitenhuis. “Heet je medechristen gewoon als broer of zus welkom. Ga een kopje thee drinken. En laat je verrassen door hoe jullie contact zich dan ontwikkelt. Dan zul je ervaren dat Christus’ kerk veel groter en breder is dan je dacht.”

De kerk van Christus is veel groter dan het stukje dat wij ‘onze kerk’ noemen

De eerste twee
asielzoekers,
uit Irak,
werden
in 2010 in
Noardburgum
gedoopt

Liefde voor de vreemdeling in Assen

Toen in Oranje (een klein plaatsje ten zuiden van Assen) een asielzoekerscentrum kwam, heeft een van de missiegroepen van Assen Zoekt besloten om met de bewoners op te trekken. Hun motto was: 'voor elkaar zorgen, samen geloven en meer ontdekken van God'. Op dit moment trekt Assen Zoekt op met een groep van vijftig tot zestig asielzoekers en statushouders, voornamelijk uit Iran. De missiegroep draagt de toepasselijke naam 'Philoxenia' – liefde voor de vreemdeling. Belangrijke activiteiten voor deze asielzoekers zijn de Farsi-vertalingen van preken en het zingen van Farsi-liederen in de kerkdiensten. Ook wordt de Alpha-cursus in meerdere talen aangeboden. Daarnaast worden activiteiten georganiseerd als gezamenlijke maaltijden, spelletjesmiddagen en kookworkshops. Voor dit werk is namens de kerk iemand aangesteld voor een dag in de week. Het plan is om dit uit te breiden en ook mensen uit de doelgroep in de leiding op te nemen.

Heet je medechristen gewoon als broer of zus welkom

In de kerkdiensten gaf de aanwezigheid van de Iraaniërs eerst wel onrust. Mensen kwamen later binnen, vertaalkastjes moesten uitgedeeld worden. In de loop van de tijd is dit gemakkelijker gegaan. Het verlangen om met deze christenen op te trekken is zo groot dat enig ongemak kon worden overwonnen. Overigens is dit verlangen bij de een wel groter dan bij de ander; die ruimte is er binnen de gemeente.

Grootste probleem is taalbarrière

Het grootste probleem is toch wel steeds de taalbarrière, aldus Gert van den Bos, voorganger bij Assen Zoekt. "In deze coronatijd is het moeilijk om aan de taalkloof te werken, nu we elkaar niet kunnen ontmoeten. Vanuit de staf willen we alles graag zowel in het Nederlands als in het Farsi beschikbaar hebben. We vinden het vervelend

dat ons hiervoor soms gewoonweg de tijd ontbreekt. We moeten de ruimte nemen om dit te laten groeien. Maar wat is het gaaf om samen het geloof te vieren. En de getuigenissen van dopelingen te horen! Het bevestigt het werk dat God aan het doen is."

Ook vanuit de migranten zijn er soms belemmeringen, die samenhangen met taal en cultuur. "Maar hun verlangen om intercultureel te zijn, blijft me verrassen", zegt de voorganger. "Koffie en eten blijven een taal die iedereen begrijpt." Het intercultureel bijbellezen wordt als verrijking voor de gemeente ervaren. Het andere perspectief dat christenen uit hun cultuur inbrengen, helpt om samen meer van God te ervaren. "Het is soms ronduit bijzonder wat we ervaren als we samen zingen en naar elkaar luisteren. Dan merk je echt de volheid van de Geest!"

Wat is het gaaf om samen het geloof te vieren

Inzetten van asielzoekers

Samen eten,
bijvoorbeeld bij
deze picknick
in Assen, is
een taal die
iedereen
begrijpt

"We proberen ook asielzoekers zelf in te zetten als vrijwilliger", vertelt Van den Bos. "Het klaarzetten van stoelen, het vertalen van preken, het geven van een cursus. We zouden graag iemand uit de doelgroep in het leiderschapsteam willen opnemen. Dat kan alleen een statushouder zijn, omdat anderen maar beperkte tijd hier wonen." Assen Zoekt is een kerk van huisgroepen. De huisgroepen zijn op dit moment monocultureel. Het is nog zoeken hoe asielzoekers hierin kunnen worden ingepast.

Je ontdekt samen meer van God vanuit intercultureel perspectief

Voor de contacten en activiteiten streeft Assen Zoekt naar overleg en samenwerking met andere kerken. De samenwerking gaat goed, maar zou nog wel mogen groeien. Ook dit is verrijkend. "Heb je hart voor interculturaliteit? Vorm een team dat dit verlangen deelt, maak een mooi plan en betrek de doelgroep er vanaf het begin bij. Ongemak en weerstand zijn kansen om boven tafel te krijgen wat God hierin laat zien. Je ontdekt samen meer van God vanuit intercultureel perspectief dan alleen van onder ons Nederlandse wolkendek of met slechts de Iraanse horizon. We maken hier-en-nu al iets mee van *de onafzienbare menigte uit alle landen en volken die eer brengt aan onze God* (Op. 7:9-10)."

Samen geloven en meer ontdekken van God in Assen

ASSEN ZOEKT...

Dr. Kees van Dusseldorp is predikant van de GKv Schildwolde en docent homiletiek aan de Theologische Universiteit Kampen.

Avondmaal in pyjama

Zondagochtend in thuiskerk-coronatijd. Ons gezin zit bij de laptop om de kerkdienst te vieren. De predikant begint, maar... "even op pauze, ik moet plassen". Zoon Maarten (10) ramt op de spatiebalk en is weg. Interessant moment: de dominee op pauze. Zijn mond staat scheef. Ik gebruik de plas-pauze om mijn brood uit de oven te halen. Eenmaal terug op de bank, realiseren we ons dat het avondmaal wordt gevierd. Oh ja... Ik kijk mijn vrouw aan. "En de kinderen?"

Ondertussen klinkt het eerste lied. Lieke (8) zingt sinds kort wat liedjes mee. Nog net niet helemaal zuiver. Maar God almachtig, maker van alle dingen, woont nu juist in dat onzuivere lied, viel me laatst op. En dat ontleent me dan bijna de adem. Na het lied zijn mijn gedachten terug bij 'kinderen en avondmaal'. Hebben kinderen voldoende zondebesef, zoals we traditioneel menen dat vereist is? Maarten heeft eerder te veel. Is dat ook bezwaarlijk? Verder bedenken ik dat er bijbelgeleerden zijn die vinden dat kinderen kunnen meevieren en dat er zijn die vinden van niet. Zo'n verschil van inzicht biedt in allerlei kwesties zowel troost als wanhoop. Maar geen uitsluit. "Als je keuze maar oprecht is", zeggen sommigen dan. Ben ik oprecht? Ja dag! Hier houd ik mezelf tegen, want dat wespenest gaan we vandaag niet in. Ander keertje weer.

Rosé, water en speltbrood met honing

We beslissen dat de kinderen meedoen. Op naar het volgende theologische probleem: we hebben alleen rosé. Jezus zei 'wijn', niet 'rosé'. En sinds ik iets over de rooms-katholieke weigering van glutenvrije hostie las, weet ik dat zij alleen traditioneel tarwemeel goedkeuren. Ik heb net een restje spelt gebruikt. (Of is dit vanwege de transsubstantiatie en maakt het voor protestanten dus niet uit?) Ik laat het allemaal los. We doen het zo: rosé, water voor de kinderen, brood met spelt. "Ik doe er honing op, oké?", zegt Maarten. "Ja, lekker!!", roept Lieke. Het zit er al op voordat ik dit ook nog kan verwerken. En pas na de dienst realiseer ik me dat ze die in hun pyjama gevierd hebben. Conclusie? Goed dat we een tweeduizend jaar oud sacrament niet opgeven bij de eerste de beste coronapandemie. Fatsoenlijke kleding, wijn, en wat meer stilte en inkeer nemen we als verbeterpuntjes mee.

Gerben de Wild schrijft af en toe voor het kerkblad van zijn gemeente in Zwolle en werkt mee aan activiteiten op het gebied van duurzaam kerk-zijn.

Gerben de Wild

Bijbellezende in een interculturele groep

Wat is het leuk om Bijbel te lezen met mensen uit andere culturen of met mensen die nog nooit eerder de Bijbel hebben gelezen. Ik heb nog nooit zo veel geleerd over God als in zulke groepen! Maar hoe doe je dat eigenlijk? Waar moet je rekening mee houden? Ik beschrijf een paar aandachtspunten bij het organiseren van een interculturele bijbelstudie voor zoekers.

Anneriet
Boonen

Waar in Nederland geloof als privézaak wordt gezien, is het in veel culturen juist de gewoonste zaak van de wereld om te geloven in God of een hogere macht en is het prima om dat ter sprake te brengen. Wees dus vrijmoedig in je contact met andere culturen en begin er snel over!

Leiderschapsstijl

Denk na over de leiderschapsstijl, het hangt van de groep af wat past. In veel culturen is het gewoon als een persoon met gezag een inleiding verzorgt waarover wordt doorgesproken. Voor deelnemers die niet kunnen lezen of die niet gewend zijn zelf over een tekst na te denken, zou dit een goede vorm kunnen zijn. Dit geldt ook als je

werkt met een vertaler. Er is wel een aandachtspunt: het wordt in veel culturen als niet gepast gezien om het met de leider oneens te zijn. Bedenk hoe je mensen kunt helpen hun eigen mening te vormen of vraag hun ook eens een bijbelstudie te leiden.

Zelf kies ik liever voor een ondersteunende rol, omdat ik met studenten werk. Ik merk dat echte verandering (zoals geloofsgroei) pas plaatsvindt als

ze zich vrij voelen om het zelf te ontdekken. Ik leid het gesprek en geef aan dat ik ook kom om van hen te leren. Ik nodig hen uit om hun mening te geven en vragen te stellen. Studenten vinden het erg leuk om hun gedachten te delen.

Denkkader

Als je aan een Nederlandse gelovige vraagt om het christelijk geloof samen te vatten, dan kom je vaak op zoiets als: zonde – offer – genade/vergeving. Wees je ervan bewust dat deze woorden worden gekozen vanuit een westers denkkader en niet altijd worden begrepen. In het Chinees wordt het woord voor zonde gelinkt aan misdaad. Aangezien de meesten zich daar niet schuldig aan maken, komen we daarna niet ver met het uitleggen van het doel van Jezus'

In veel culturen is het de gewoonste zaak van de wereld om te geloven

Begin met het
lezen van een
evangelie

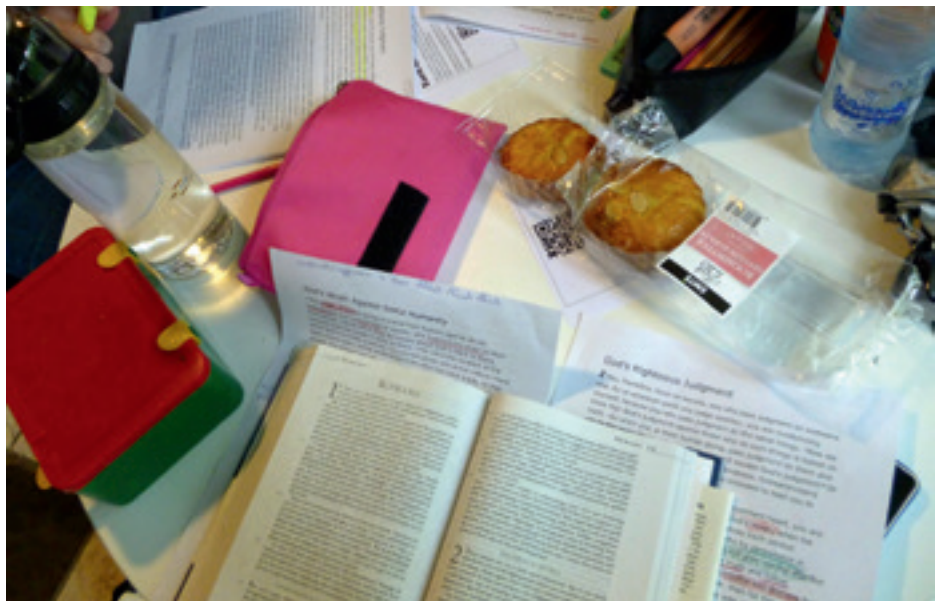
offer. In die cultuur zijn woorden als schaamte en herstel van eer meer helpend. En zo geldt dat voor veel culturen in het Oosten en Midden-Oosten. Bij andere culturen kun je beter praten in termen van verlossing van angst voor aardse machten door de overwinning van Jezus. Al deze woorden weerspiegelen verschillende kanten van de diamant van het evangelie. Ze zijn allemaal waar. Je kunt zelf kiezen welke kant je laat zien om het evangelie begrijpelijk uit te leggen. Laat het ook je eigen geloofsleven verrijken. Lees eens het verhaal van de verloren zoon met iemand uit het (Midden-)Oosten. Het slaat ineens in als een bom. De schaamte die de vader op zich laadt om zijn zoon in ere te herstellen. Aan hen hoeft je dat niet uit te leggen.

Wat lees je?

Ook het te kiezen bijbelgedeelte kan variëren. Zelf lees ik meestal een evangelie, verhalen van ontmoetingen met Jezus. We bespreken wat er gebeurt, wat dat betekende in die tijd en cultuur, hoe mensen op Jezus reageren en wat onze eigen reactie zou zijn als wij Jezus zouden ontmoeten. Ik ben nog geen student tegengekomen die niet geraakt werd door Jezus, en meerdere studenten zijn na het lezen van de evangeliën tot geloof gekomen.

Je kunt ook kiezen voor de rode draad door de hele Bijbel, waarin het grotere plaatje van Gods plan met de wereld zichtbaar wordt. Of je kunt verhalen kiezen over vreemdelingen in de Bijbel, als dat past bij de belevingswereld van de deelnemers. Je kunt het dan hebben over hoe vreemdelingen bij God een thuis krijgen.

De verschillende
kanten van de
diamant van het
evangelie

Echte
verandering
vindt pas
plaats als
mensen zich
vrij voelen om
zelf te gaan
ontdekken

kunstelde gebeden laten me soms glimlachen. Als de deelnemers gelovig zijn, zou ik ze vragen hoe ze gewend zijn te bidden en hoe ze het zouden willen. Ga er niet van uit dat het netjes op het rijtje af moet gebeuren. Waarom niet elke bijeenkomst op een andere wijze? Staand, zittend, allemaal tegelijk, dansend, knielend. Geniet van de diversiteit, ze weerspiegelt de grootheid van God!

Het is echt gaaf om mensen die nog niet geloven te horen bidden!

God belooft dat Hij werkt. In Jesaja 55:11 staat dat Gods woord niet vruchteloos zal zijn, maar pas bij Hem zal terugkeren als het zijn doel heeft bereikt. Doe de Bijbel open en begin gewoon. Elke keer opnieuw zie ik dat Gods Geest aan het werk is, ook als ik het zelf niet helemaal onder controle heb.

Anneriet Boonen-Geijtenbeek is missionair studentenwerker bij IFES Nederland in Tilburg.

- IFES Nederland heeft kant en klare bijbelstudies voor zoekers, in het Engels en Nederlands: *ifes.nl*.
- Over het evangelie als diamant: *honorshame.com*. Kijk bijvoorbeeld eens de video 'Back to God's village' voor een uitleg van het evangelie in termen van eer en schaamte. Of lees het boek *The 3D Gospel* van Jayson Georges.

Vorig jaar is de brochure *Yes! Ik ben diaken* helemaal vernieuwd. Inmiddels is ook deel 2 beschikbaar. Het eerste deel gaat over diaconale basisprincipes en de kern van je diaconale taak: je gemeente opbouwen in dienen, delen en doen. In dit tweede deel lees je meer over diaconale thema's als armoede, eenzaamheid, mantelzorg en het omzien naar vluchtelingen en asielzoekers. Ook staan we uitgebreid stil bij het vinden en ondersteunen van mensen met financiële zorgen. De brochure eindigt met de verschillende vormen van samenwerken waar je als diaconie mee te maken kunt krijgen. Denk aan samenwerking met ouderlingen, maar ook met andere diaconieën.

Samen geven de brochures je praktische handvaten om op jouw plek aan de slag te gaan. Deel 1 van *Yes! Ik ben diaken* is te bestellen voor € 8,95. Deel 2 is verkrijgbaar voor een introductieprijs van € 12,50. Ook kun je de pdf's downloaden van onze website.

Bijstand en diaconale hulp

Eind december verschenen er berichten in het nieuws over een mevrouw in de bijstand die zeventuizend euro aan de gemeente moet terugbetalen. Deze mevrouw had drie jaar lang wekelijks boodschappen gekregen van haar moeder. Dat had ze moeten opgeven aan de gemeente waar zij woont, in verband met haar uitkering. Als ze pech heeft, moet ze ook nog een boete betalen. Wat betekent dit voor diaconieën?

De ruimte om mensen in de bijstand te ondersteunen, is beperkt. Wij adviseren diaconieën daarom voorzichtig te zijn met het structureel ondersteunen van mensen met een bijstandsuitkering. Er is ruimte om een keer een tas boodschappen te brengen of een tegoedbon voor de kapper. Maar zodra de steun meer structureel wordt, kan dat problemen opleveren. Terwijl je in veel gevallen juist meer zou willen doen. We horen van frustratie bij diakenen omdat ze graag willen helpen, maar er slechts beperkt hulp mogelijk is. Het advies is bij twijfel vooraf contact op te nemen met de gemeente. Ook omdat gemeentes hier nogal verschillend mee omgaan.

Zie ook *diaconaalsteunpunt.nl*.

Wees niet kleurenblind

Met jongeren in gesprek over racisme

Het thema van deze *Dienst* vind ik lastig. Ik ben opgegroeid in een dorp in de Alblasserwaard en mijn Surinaamse burens waren de enige personen die mij eraan herinnerden dat de mensheid veelkleurig is. En nog steeds leef ik vooral met gelijkgestemden met dezelfde huidskleur. In dit artikel wil ik enkele handreikingen geven om in de jeugdgroep het gesprek over racisme aan te gaan.

Anko
Oussoren

De band die ik met mijn buurjongen had was goed. Al werd er thuis wel vaak geklaagd over de herrie. Vooral de feesten met veel geluidsoverlast tot diep in de nacht, zorgden voor boosheid. Als kind had ik daar geen last van. We speelden gewoon met elkaar, maar toch voelde ik dat mijn buurjongen anders was.

Eigen kleur

Recentelijk moest ik terugdenken aan mijn buurjongen, doordat ik een jongere sprak die aangaf kleurenblind te zijn. Van hem leerde ik dat hij alles ziet vanuit zijn eigen kleur. Voor hem hebben bepaalde voorwerpen dezelfde kleur terwijl ik het heel anders zie. Ik realiseerde me dat we zo ook kunnen kijken naar andere mensen. Dat we het moeilijk vinden om mensen te ontmoeten die anders zijn.

Wat mij daarin opvalt, is dat het dan nauwelijks uitmaakt of je in een (wit) dorp of juist in een stad woont. Steden lijken vaak heel veelkleurig, maar ook daar zoeken gelijkgestemden elkaar vaak op. Anders-zijn en veelkleurigheid; we hebben het er moeilijk mee.

Jongeren zijn vaak op zoek naar de praktische consequenties van geloven. Wat heeft het christelijk geloof te betekenen in onze wereld? Wat ik jongeren vooral wil meegeven, is dat Gods Woord invloed heeft op de manier waarop we naar andere mensen kijken. Er zijn in de geschiedenis veel fouten gemaakt door de kerk, maar als je naar de Bijbel luistert en naar Jezus kijkt, ontdek je een boodschap die heel relevant is voor het thema discriminatie.

Discriminatie

Op de website lerenindekerk.nl hebben we een module uitgewerkt over discriminatie. Er is veel ruimte voor discussie en meningsvorming, en aandacht voor maatschappelijke onderwerpen vanuit bijbels licht. Het eerste thema van deze module gaat over racisme: het

.....
We vinden het moeilijk om mensen te ontmoeten die anders zijn

© Omar Lopez

Zie de ander, ook zijn of haar kleur

discrimineren van mensen van een ander ras. Vragen waar we bij stilstaan: Is het ene volk beter dan het andere? Hoe komen we aan het idee dat Jezus een blanke man was? Hoe spreekt de Bijbel over mensen van een ander ras? En wat leren wij daarvan? Hieronder volgen enkele handreikingen waarmee je aan de slag kunt gaan.

.....
Hoe komen we aan het idee dat Jezus een blanke man was?

Introductie thema

Om het thema te introduceren, kun je met jongeren in gesprek gaan over de volgende vragen: Wat heb jij met dit onderwerp? Vind je het boeiend of heb je er niks mee? Welke mensen of groepen worden volgens jou gediscrimineerd?

Doe een dobbelsteengesprek

Wil je het gesprek op een creatieve manier lanceren, kies dan voor een dobbelsteengesprek. Gooi om de beurt met de dobbelsteen en geef antwoord op de vraag met hetzelfde cijfer als jij gegooit hebt.

1. Ben jij weleens gediscrimineerd? Waarom was dat?
2. Vind jij discriminatie een belangrijk thema? Waarom wel of niet?
3. Welke mensen of groepen hebben volgens jou het meest last van discriminatie?
4. Komt er in de Bijbel ook discriminatie voor? Noem eens een voorbeeld.
5. Heb jij vooroordelen over bepaalde mensen of groepen? Over wie?
6. Wat doe jij om discriminatie te voorkomen?

H.E.R. zingt de bekende woorden van George Floyd: 'I can't breathe'

Kijk naar een muziekclip

Ik maak zelf veel gebruik van muziek. Muziek kan me diep raken. Na de Black Lives Matter-protesten is er veel muziek uitgebracht. Een nummer dat mij raakte, was 'I can't breathe' van H.E.R. Beluister het nummer en ga er met jongeren over in gesprek. In dit nummer klinken de drie bekende woorden van George Floyd en je voelt de hartverscheurende pijn en het gebrek aan empathie dat de zangeres ervaart. Ze vraagt zich af hoe we op het punt zijn gekomen dat een smeekbede om genade keer op keer met onmenselijke onverschilligheid wordt beantwoord.

Wat mij vooral raakte, was het einde van de clip, wanneer de volgende woorden klinken: "Do not say you do not see color; when you see us, see us; we can't breathe".

Nodig iemand uit

Zorg ervoor dat de ander niet zijn kleur verliest, maar zie de ander in zijn context met zijn of haar kleur. Als we de ander niet zien in de kleur die hij of zij heeft, verliezen we de rijkdom die schuil kan gaan in een andere kleur. Het is belangrijk dat we elkaar echt zien. Daarom is het zinvol om iemand uit te nodigen die kan delen wat het betekent om vanwege huidskleur te worden gediscrimineerd. Bijvoorbeeld een gemeentelid of iemand die bij je in de buurt woont. Het gesprek met elkaar – waarin ook de pijn gevoeld kan worden zonder dat die weggevoerd wordt – is belangrijk.

Duik in de Bijbel

Racisme is discriminatie op basis van ras. Het ene volk denkt dus dat het beter is dan het andere volk. En dat heeft alles te maken met

Zorg ervoor dat de ander niet zijn kleur verliest

huidskleur. Een bijbelgedeelte dat je zou kunnen lezen samen met jongeren is Numeri 12. Mozes is getrouwd met een Nubische vrouw, zij had een donkere huidskleur. Mozes wordt hierom belachelijk gemaakt door zijn broer en zus. God reageert woedend. Bespreek deze tekst eens met jongeren.

- Wat valt je op in deze tekst?
- Wat begrijp je niet of waar heb je moeite mee?
- Wat vind je mooi?

Racisme heeft alles te maken met huidskleur (zwart/wit) en uitsluiting: jij hoort niet bij ons! Hoe pakt God juist daar Mirjam op terug? Wat zou jij als straf bedacht hebben?

God heeft vanaf het eerste begin duidelijk gemaakt dat Hij alle mensen op het oog heeft. Hij koos Abraham en zijn familie uit, maar wel met het doel om via hen alle volken te zegenen.

Persoonlijke aandacht is een sleutel om racisme tegen te gaan

Afsluiting

Sluit de bijeenkomst ontspannen af en geef persoonlijke aandacht aan de tieners. Persoonlijke aandacht is een sleutel om racisme tegen te gaan. Daag jongeren uit om mensen die anders zijn op te zoeken. Zodat ze de kleur van de ander zien en het gesprek aangaan. Misschien kunnen we de ander dan beter begrijpen. Uiteindelijk wil ieder mens, jong en oud, gezien worden.

Anko Oussoren werkt als adviseur bij het Praktijkcentrum en werkt mee aan de website lerenindekerk.nl. Hij gebruikt het materiaal ook als jeugdwerker in GKv de bron in Hardinxveld-Giessendam.

Module discriminatie

In de module over discriminatie is aandacht voor maatschappelijke onderwerpen vanuit bijbels licht. Naast racisme zijn er de volgende thema's:

- Slavernij: over discriminatie die zich uit door mensen tot slaaf te maken;
- Girlpower: over discriminatie van een ander geslacht;
- Streepje voor: over discriminatie van mensen met een andere religie;
- Oprotten: over discriminatie van mensen uit een ander land;
- Te jong: over discriminatie op basis van leeftijd;
- Samen aan de slag: een afsluitende bijeenkomst om samen concreet te werken aan respect.

Beginning met je kerk

De kerk verandert, al langere tijd. Dit proces wordt versneld door de nieuwe manieren waarop we kerk zijn in deze coronatijd.

Als we terugkijken, dan is dit voor kerken een jaar van ontdekken, aanpassen, ad hoc regelen en besluiten nemen; vallen en weer opstaan. Een jaar van beperkingen, maar ook van nieuwe ontdekkingen. Dat vroeg van kerken af en toe een flinke dosis creativiteit, daadkracht en uithoudingsvermogen. Maar wat doen we straks? Pakken we de draad gewoon weer op, zodra het weer kan?

Het Praktijkcentrum raadt aan om eerst eens een stap terug te doen. Neem als gemeente, kerkenraad of taakgroep de tijd om terug te kijken en met elkaar vragen te bespreken als:

- Hoe waren we samen kerk in coronatijd?
- Welke krachten hebben we ontdekt?
- Waar willen we mee aan de slag om gemeente-zijn vorm en inhoud te geven?

Neem hier de tijd voor en maak daarna concrete plannen. Het Praktijkcentrum kan helpen bij deze bezinning. We gaan graag met jou en jouw gemeente hiermee aan de slag. Neem gerust contact met ons op voor meer informatie of om de mogelijkheden te bespreken: praktijkcentrum.org.

Het Praktijkcentrum is onderdeel van het Toerustingscentrum Gereformeerde Kerken – de fusieorganisatie van Diaconaal Steunpunt, Praktijkcentrum en Nederlands Gereformeerde Toerusting.

Kerkenraad: wie, wat, hoe?

Je wordt gevraagd voor de kerkenraad. Of iets plechtiger: de gemeente doet een beroep op je om ouderling of diaken te worden. Wat houdt dat in? Wat staat je te wachten? Wat wordt er eigenlijk van je verwacht? Welke bevoegdheden heb je dan? En welke verantwoordelijkheden? Waar vind je de afspraken daarover? En waar komen die afspraken eigenlijk vandaan, welke gedachten zitten daarachter? Over deze – en ook nog wel andere – vragen gaat dit artikel.

Dordtse Kerkorde

De Gereformeerde Kerken vrijgemaakt (GKv), de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland (CGK) en de Nederlands Gereformeerde Kerken (NGK) hebben alle drie een kerkorde die is afgeleid van de Dordtse Kerkorde (DKO, vastgesteld door de Synode van Dordrecht, 1618-1619). Dat is niet alleen maar een interessant weetje. In die tijd zijn keuzes gemaakt voor de inrichting van de kerkelijke organisatie en het kerkverband; keuzes die nog altijd van betekenis zijn. Voor wie wil weten waarom bepaalde zaken geregeld zijn zoals ze geregeld zijn, kan het nuttig zijn zich in de voorgeschiedenis te verdiepen. Een van die keuzes betreft het antwoord op de vraag wie het in de kerk voor het zeggen heeft. Het antwoord is: niet de paus, niet een bisschop en niet de generale synode. Er is er maar één die het voor het zeggen heeft: Christus, door zijn Woord en Geest.

Nu is dat een heel mooi beginsel, maar de kerkelijke gemeente heeft toch behoefte aan (dagelijkse) leiding. Daarvoor kennen we de ambten (ook wel diensten genoemd) van predikant, ouderling en diaken. Een ambtsdrager werkt in dienst van zijn/haar Heer en is in de eerste plaats aan Hem verantwoording schuldig. In de kerkorde van de NGK – en trouwens ook in die van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) – zijn bepalingen opgenomen die erop neerkomen dat er geen rangorde is tussen de ambten. Dat niet het ene ambt over het andere mag heersen, evenmin als de ene ambtsdrager over de andere of de ene gemeente over de andere.

Wie behoren tot de kerkenraad?

In de CGK en de NGK bestaat de kerkenraad uit de predikant(en), de ouderlingen en de diakenen. In de GKv behoren de diakenen niet tot de kerkenraad. In het concept van de nieuwe kerkorde voor de toekomstige herenigde kerken (GKv en NGK) wordt dat anders geregeld: “De ambtsdragers (predikant, ouderlingen en diakenen) werken

Leendert
Verheij

**In de kerk heeft
alleen Christus het
voor het zeggen**

samen in de kerkenraad” en “De kerkenraad legt in de plaatselijke regeling vast in welke samenstelling hij bevoegd is tot het nemen van welke besluiten”.

Ouderlingen en diakenen worden tot hun ambt ‘geroepen’

Ouderlingen en diakenen worden tot hun ambt ‘geroepen’, zoals het in de diverse kerkordes wordt geformuleerd. Dat kan op verschillende manieren gebeuren. Belangrijke elementen zijn: verkiezing (door de kerkenraad of door de gemeente) en instemming van de gemeente. Juist dat element van de roeping herinnert aan het hierboven genoemde centrale uitgangspunt in de gereformeerde traditie: in de kerk heeft alleen Christus het voor het zeggen. Alle ambtelijk werk wordt daarvan afgeleid. Sluitstuk van de benoemingsprocedure is de ‘bevestiging in het ambt’, waarbij de ambtsdrager trouw aan die roeping en onder meer geheimhouding belooft.

Wat houdt het werk van ouderlingen en diakenen zoal in?

De ouderlingen zijn samen met de predikant verantwoordelijk voor de pastorale zorg voor de gemeente. In veel plaatselijke kerken worden daarbij pastoraal bezoekers en/of kerkelijk werkers ingeschakeld. Die behoren niet tot de kerkenraad (bekleden ook geen ambt!), maar doen hun werk onder toezicht en verantwoordelijkheid van de kerkenraad. Het is op zichzelf denkbaar dat een kerkelijk werker in dezelfde gemeente ook ouderling is. Hij/zij maakt dan deel uit van de kerkenraad in de hoedanigheid van ouderling, niet in die van kerkelijk werker. Omdat de kerkelijk werker veelal een dienstverband heeft met de kerkenraad als werkgever, zullen in zo’n situatie goede afspraken moeten worden gemaakt over besluitvorming van de kerkenraad. Zoals een uitzondering van de bewuste ouderling/kerkelijk werker in zaken die de positie van en de taakvervulling door de kerkelijk werker betreffen. Wat precies ‘pastorale zorg voor de gemeente’ inhoudt, hoop ik in een volgend artikel te bespreken. De ouderlingen zijn, samen met de predikant, eveneens verantwoordelijk voor de eventuele uitoefening van de kerkelijke tucht. De ouderlingen hebben ook als taak om toe te zien op leer en leven van hun medeambtsdragers.

Diakenen schakelen de gemeenteleden in en rusten die toe tot diaconaat

De diakenen zijn verantwoordelijk voor het verlenen van christelijke ondersteuning aan mensen die in nood verkeren (ouderwets gezegd: de dienst der barmhartigheid), in de eigen gemeente maar ook in de wereld. Zij schakelen daarbij de gemeenteleden in en rusten die toe tot diaconaat. En zeker bij de zorg voor de naasten buiten de kerk werken ze samen met andere diaconieën en maatschappelijke instanties.

Bestuurlijke taken

De kerkenraad vormt tevens het bestuur van de plaatselijke gemeente in burgerrechtelijke zin. De plaatselijke kerk heeft rechtspersoonlijkheid, zoals bedoeld in het Burgerlijk Wetboek. Dat betekent dat

In de GKv in Bergentheim werden in 2019 22 nieuwe ambtsdragers bevestigd

zij kan kopen en verkopen, huren en verhuren (denk bijvoorbeeld aan kerkgebouw en/of pastorie), overeenkomsten kan sluiten met bijvoorbeeld aannemers, leveranciers en adviseurs, en nog talloze andere rechtshandelingen kan verrichten. In veel rechtspersonen is het bestuur het verantwoordelijke en beslissende orgaan, in de kerken van de reformatie is dat de kerkenraad.

Niet in alle rechtspersonen is het bestuur steeds het beslissende orgaan. In verenigingen kan voor bepaalde besluiten de Algemene Ledenvergadering het laatste woord hebben. Sommigen vergelijken een plaatselijke gemeente graag met een vereniging en menen dat voor bepaalde besluiten de gemeentevergadering het laatste woord heeft. Maar zo is het in ons kerkrecht niet geregeld. Er zijn buiten onze kerkverbanden kerken te vinden waar het wel zo is geregeld. Daar ligt de beslissingsbevoegdheid bij de leden die bijeenkomen in de gemeentevergadering. Dan gaat het overigens niet alleen om het functioneren van de kerk als rechtspersoon, maar ook de leer-, regeer- en tuchtmacht wordt uitgeoefend door de vergadering van de leden. Nogmaals: in onze kerken is dat niet zo geregeld.

Steeds vaker vervullen kerkenraden ook de rol van werkgever. Denk aan gemeentes die een kerkelijk werker in dienst hebben. Voor predikanten geldt dat zij geen arbeidsovereenkomst met de gemeente hebben. Maar ten aanzien van hen geldt eveneens dat de kerkenraad verantwoordelijkheden heeft die veel lijken op de verantwoordelijkheden van een werkgever. Denk daarbij aan de

Steeds vaker vervullen kerkenraden ook de rol van werkgever

verantwoordelijkheid voor het levensonderhoud, evaluatiegesprekken enzovoort.

46

Overige taken en verantwoordelijkheden

Zowel de pastorale en diaconale als de bestuurlijke verantwoordelijkheden kunnen van de kerkenraad iets vragen op een veelheid aan deelterreinen. Zonder volledig te zijn, noem ik een aantal daarvan.

- Pastorale verantwoordelijkheid kan vragen om beslissingen over de organisatorische inrichting van de gemeente, die het onderling samenleven en de aandacht van de leden voor elkaar bevorderen. Denk daarbij aan aandacht voor het jeugdwerk, voor ouderen of bijvoorbeeld voor mensen van wie de persoonlijke omstandigheden om extra en intensieve pastorale zorg vragen.
- Diaconale verantwoordelijkheid kan vragen om het actief inschakelen van leden van de gemeente bij diaconale hulp. En om beslissingen over de vraag hoe en met welke andere instanties wordt samengewerkt bij het geven van hulp, ook aan anderen dan gemeenteleden.
- De kerkenraad draagt uiteraard een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het bevorderen van een missionaire houding in de gemeente.
- De bestuurlijke verantwoordelijkheid van de kerkenraad doet zich natuurlijk voor op financieel gebied en op het gebied van het beheer van gebouwen en de inrichting daarvan. Verder op het terrein van de naleving van de regels van de overheid. Denk aan de privacywetgeving, geheimhoudingsregels en (momenteel) het naleven van coronaregels.
- Ten slotte noem ik hier nog de taak van de kerkenraad om de gemeente te vertegenwoordigen in kerkelijke vergaderingen.

De diakenen zijn verantwoordelijk voor de dienst der barmhertigheid

En de samenwerking met andere kerken, vaak ook in verbanden die het eigen kerkverband overstijgen.

47

Te veel van het goede?

Is dit allemaal niet te veel van het goede? Als je het zo bij elkaar ziet en je realiseert dat dit niet het complete verhaal is, kan ik me voorstellen dat deze vraag bij je opkomt. En waarschijnlijk niet voor het eerst. Wie heeft zich niet afgevraagd of hij/zij wel geschikt is voor zo'n ambt, toen voor de eerste keer een beroep op hem of haar werd gedaan? Uit de Bijbel weten we dat het niet de minsten waren, die zichzelf ook die vraag stelden. En die vervolgens begonnen met die vraag ontkennend te beantwoorden. Mozes, Jesaja en Timoteüs hadden ieder zo hun eigen bedenkingen. Opvallend is dat die bedenkingen wel serieus genomen maar uiteindelijk niet gehonoreerd werden: de roeping bleef staan! Uit eigen ervaring weet ik dat het helpt om dat aspect van die roeping steeds in gedachten te houden. Je hoeft de vraag naar je eigen geschiktheid niet in je eentje te beantwoorden. Er zijn anderen die meekijken en meebidden. En het zijn ook anderen die vanuit hun roeping, namens hun Heer, op jou een beroep doen.

Op dat element van die roeping en op vragen rond pastoraat en leidinggeven wil ik graag in een volgend artikel nader ingaan. Nu alvast wil ik gezegd hebben dat het bekleden van een kerkelijk ambt heel mooie kanten kent. De apostel Paulus zei daar al iets over tegen Timoteüs: "als iemand streeft naar een opziensambt, dan begeert hij een schone taak!" (1 Tim. 3:1 in de Naardense Bijbel). Het zou mooi zijn als dat besef weer meer de boventoon gaat voeren. In het volgende artikel besteed ik daarom aandacht aan de vraag welke ruimte ons kerkrecht biedt om te voorkomen dat ambtsdragers door overbelasting hun werk zuchtend en steunend moeten doen.

Wie heeft zich niet afgevraagd of hij/zij wel geschikt is voor zo'n ambt?

Leendert Verheij is oud-president van het Gerechtshof Den Haag en voorzitter van de Commissie Kerkrecht en Beroepszaken van de NGK.

© Alex Block

Petje af

Al die mensen, al die smaken
Al die stijlen die je ziet
Zo veelkleurig, zo bijzonder
Ik kijk rond en ik geniet

Steeds twee ogen en twee oren
Maar de kleur of vorm verschilt
Creatief die variaties
Volken als een bonte quilt

Al die kleuren, al die types
De verschillen in hun haar
Zelfs in de manier van lopen
Niemand lijkt er op elkaar

Al die blikken, die emoties
Die gedachten in hun hoofd
Al die wensen, al die dromen
Alles wat er wordt geloofd

God, wat wonderlijk geschapen
Al die gaven die U gaf
Kunstenaar van zoveel mensen
Ja, ik neem mijn petje af!

Anne Lies Mossel-de Kievit